LIETUVIŲ DIENOS

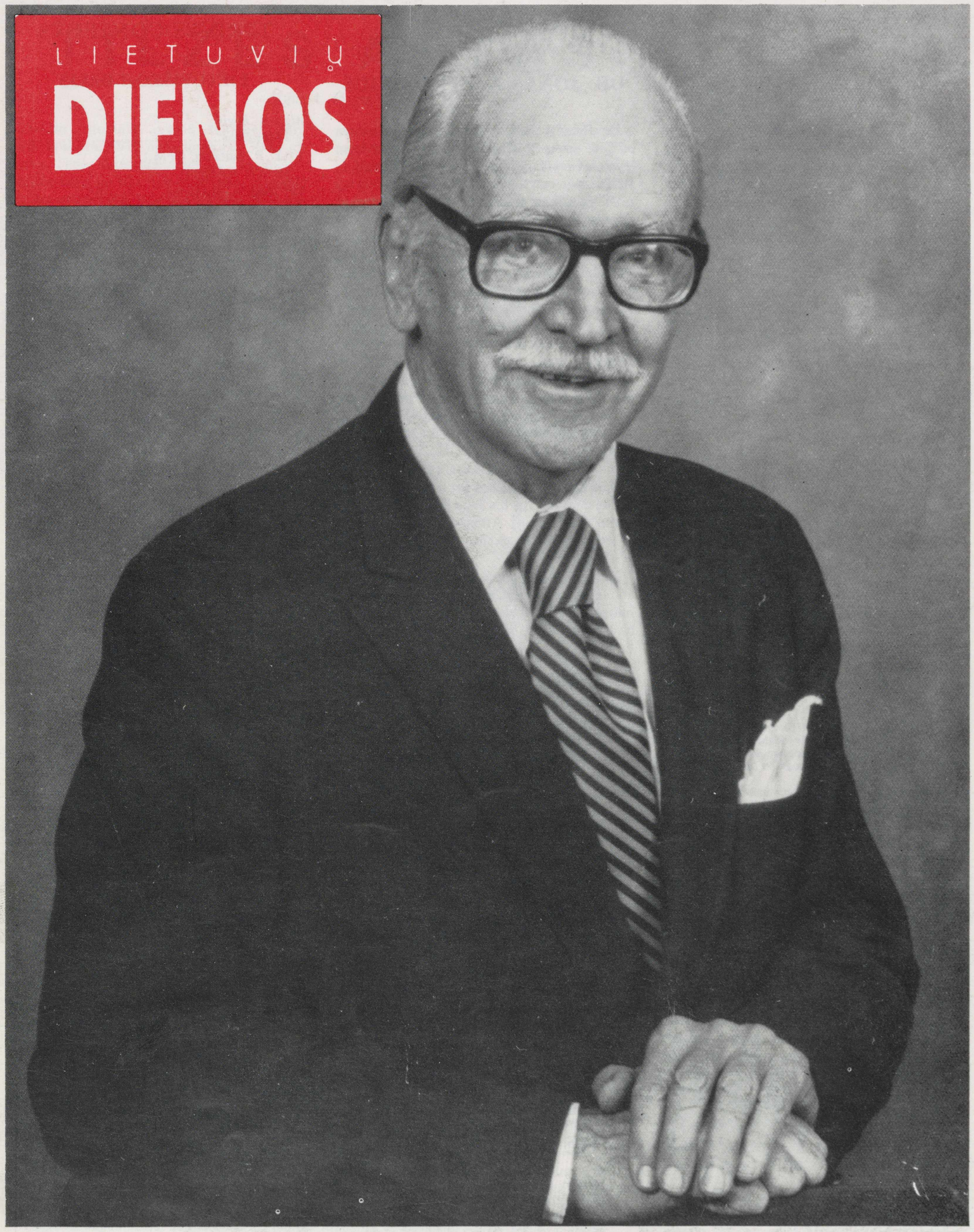

DR. JONAS A. STIKLORIUS, VLIK-o SEKRETORIUS

LITHUANIAN DAYS
JANUARY 1986

1986 M. SAUSIO MĖN.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

LIETUVIŲ

DIENOS

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas: (213) 664-2919

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

1986, Sausis Nr. 1 (361)
January, 1986 No. 1 (361)
Eina XXXVI metai
Volume XXXVI

• •

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU," LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN," PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, Ph.D.
Margis Matulionis, J.D.
Arūnas Barkus, M.S.
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

• •

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinama automatiškai, neiaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

• •

"LITHUANIAN DAYS (ISSN : 0024-2950) is published monthly except July and August for $20.00 per year by Anthony F. Skirius, Publisher, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029. Second-class postage paid at Los Angeles. California. POSTMASTER: Send address changes to *LITHUANIAN DAYS, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029."*

• •

RATES/KAINOS

Single Copy/Atskiro nr. kaina.....$ 2.00
Yearly Subscription/Prenumerata metams..... 20.00
Honorary Subscription/Garbės prenumerata..... 35.00

Rates in **Canadian Dollars**/Kainos **Kanadiškais doleriais**
Yearly Subscription/Prenumerata metams.....$30.00
Honorary Subscription/Garbės prenumerata..... 50.00

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

TILŽĖS AKTAS

*Algis A. Regis**

Didžių istorinių įvykių tekmėje dera susikaupti prie 1918 metų lapkričio 30-tosios dienos Tilžės Akto deklaracijos. Tais metais lietuvių tauta po ilgų nelaisvės metų prisikėlė naujam gyvenimui. Vilniaus Vasario 16-tosios Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas, tačiau, negalėjo saistyti Prūsų Lietuvos žmonių per ištisus šešis šimtmečius kūrusių skirtingą savitą gyvenimą be tampraus abipusio ryšio. Naujos atsistatančios Lietuvos valstybės apsijungimui reikėjo to krašto žmonių savistovaus pritarimo. Ttilžės Akto deklaracija tai įsakamiai atliko.

Tačiau ir šiame didžiajame tautos prisikėlimo triumfe praeities amžių paveldėta smerktis įspaudė tamsų šešėlį naujai atsistatančios valstybės gyvenime. Tauta prisikėlė bet be Vilniaus ir be Tilžės sostapilių, kuriuose du ilgai perskirti lietuviški kraštai buvo apsisprendę suvienytos Lietuvos bendrai ateičiai. Tilžės Akto reikšmė ir jo tolimesnis įpareigojimas visai lietuvių tautai negalėtų būti pilnai suprastas be žvilgsnio į gilesnę praeitį, atskleidžiančią dramatiškus įvykius, susijusius su tragišku Mažosios Lietuvos likimu.

Šios jau besibaigiančios milenijos pradžioje nebuvo nei vienos rusų, lenkų ar vokiečių gyvenvietės Dauguvos, Nemuno ir Vyslos upynuose prie Baltijos krantų. Lietuvių gentys, plačiai pasklidę miškais apaugusiuose plotuose, savistoviai gyveno tūkstančius metų. Istorija nežino, kas galėjo gyventi prieš tai. Bet vėlesniais šimtmečiais į jų gyvenimo pasaulį įsibrovė žiaurios religinės imperialistinės jėgos suniokojusios jų ramų gyvenimą, jų gerovę, kalbą, kultūrą ir normalų modernios valstybės vystymąsi. Nelygioje kovoje žuvo narsi prūsų gentis. Mažoji Lietuva ir visa lietuvių tauta buvo pasmerkta tolygiai pražūčiai. Nemuno, Šešupės ir Prėgliaus gyventojai per ištisus šimtmečius buvo niokojami kryžiuočių, vėliau maro epidemijų, masinio vokiečių kolonistų antplūdžio ir administracinės priespaudos to krašto lietuvių pajungimui kolonistų vokiečių gerovei. Stebėtis tik reikėjo lietuvininkų dvasiniu gyvastingumu ir jų fizine ištverme. Net šitokiose krašto holokostinėse aplinkybėse jie ne tik pasigėrėtinai išlaikė savo kalbą ir kultūrinį individualumą bet dargi davė pradžią lietuviškai perjodikai, grožinei literatūrai ir tautiniam sąmoningumui tais laikais, kai Didžioji Lietuva tebeklaidžiojo lenkiško menkavertiškumo miražuose be savigarbaus nusivokimo apie lietuviškų vertybių puoselėjimą.

Tad argi nuostabu, kad tautiniai ir kultūriniai savigarbi tauta, apdovanota didžiomis dvasinėmis galiomis, troško pilnos laisvės savoje žemėje. Kaizerio Vokietijai pralaimėjus Pirmąjį pasaulinį karą, padrąsinti Vasario 16-tosios Lietuvos valstybės paskelbimu, jie ryžosi drąsiam žygiui. Nors Tilžė ir visas platus kraštas dar tebebuvo pilnoje per 600 metų nusistovėjusioje vokiškoje administracinėje kontrolėje, Mažosios Lietuvos Tautinė taryba, atstovaudama gyventojų daugumos apsisprendimą pasirašė Aktą, deklaruojantį to krašto atsiskyrimą nuo Vokietijos ir 'prisiglaudimą' prie naujai atsistatančios Lietuvos valstybės. Akto tekstas būdingai mažlietuviškas: trumpas, paprastas ir tikslus; suredaguotas laukininkiška tartimi:

> *"Atsižvelgiant į tai, kad viskas, kas yra, turi teisę gyvuoti, kad mes lietuviai čionai Prūsų Lietuvoj gyvenantieji, sudarome šito krašto gyventojų dauguomenę, reikalaujame mes, remdamiesi ant Vilsono paties apsisprendimo teisės, priglaudimo Mažosios Lietuvos prie Didžiosios Lietuvos. Visi savo parašu šitą pareiškimą priimantieji pasižada, visas savo jėgas už įvykdymą minėto siekio pašvęsti.*
>
> Tilžėje, lapkričio 30 d. 1918 m."

Aktą pasirašo plačiai žinomi visuomeniniai darbuotojai: Jonas Vanagaitis, Viktoras Gailius, Martynas Jankus, Mikelis Deveikis, Mikas Banatis, A. Smalakys, Kristupas Paura, Mikelis Lymantas, D. Kalniškys, F. Zūbaitis, Kristupas Kiūpelis, E. Jagomastas, Jurgis Lėbartas, Jurgis Arnašius, Z. Deivikas, Jonas Užpurvis, Jurgis Gronavas, Mikelis Mačiulis, E. Bendikas, M. Reidys, V. Didžys, J. Juška, M. Klečkus ir Jurgis Margys—viso 24 asmenys.

Nors Tilžei su plačiais Mažosios Lietuvos plotais Nemuno ir Prėgliaus erdvėje nebuvo lemta grįžti į nepriklausomą Lietuvos valstybę bet Akto idėjos nuolat skatinami mažlietuviai, kiek vėliau ir drauge su kitais lietuviais savanoriais, sukilimo keliu įgyvendino bent dalį

Mažosios Lietuvos Tautinės Tarybos

AKTAS

Atsižvelgdami į tai, kad viskas, kas yra, turi teisę gyvuoti, ir į tai, kad mes Lietuviai čionai Prūsų Lietuvoj gyvenantieji sudarome šito krašto gyventojų daugnuomenę, reikalaujame mes, remdamiesi ant Vilsono Tautų paties apsisprendimo teisės, priglaudimą Mažosios Lietuvos prie Didžiosios Lietuvos. Visi savo parašu šitą pareiškimą priimantieji pasižada, visas savo jėgas už įvykdimą minėto siekio pašvęsti.

Tilžėje lapkričio 30 d. 1918 m.

Prūsų Lietuvos Tautinė Taryba.

Mažosios Lietuvos Tautinės Tarybos aktas, išleistas Tilžėje 1918 m. lapkričio 30 d., kuriuo pagal prez. Vilsono Tautų apsisprendimo teisės punktus reikalaujama Mažosios Lietuvos susijungimo su Didžiąja. Parašai: J. Vanagaitis, Viktoras Gailius, Martynas Jankus, Mikelis Deveikis, Mikas Banaitis, A. Smalakys, Kristupas Paura, Mikelis Lymantas, D. Kalniškys, F. Zūbaitis, Kristupas Kiupelis, Jagomastas, Jurgis Lėbertas, Jurgis Arnašius, Z. Deveikis, Jonas Užpurvis, Jurgis Gronavas, Mikelis Mačiulis, E. Bendikas, M. Reidys, V. Didžys, J. Juška, M. Kleckus ir Jurgis Margys. *Iš dr. A. Račkaus archyvo*

Facsimile of the Declaration of Lithuania Minor's Independence.

"Aušros" laikų Tilžės miestas *Tilzit during time of "Aušros" publication*

savo troškimų, prisijungdami prie atsistatančios Lietuvos valstybės. Be Tilžės Akto ir Klaipėdos krašto išsilaisvinimo įvykiai būtų pasisukę tragiška kryptimi. Prancūzija, laikinai okupavusi kraštą, karą laimėjusių Alijantų vardu buvo pasirengusi perduoti jį Lenkijai. Jos laivynas jau laukė priartėjęs prie uosto krantų. Įsitvirtinę Klaipėdos lenkai būtų išgavę ir Antrojo pasaulinio karo laimėtojų pripažinimą visų Rytprūsių, kaip jau įvyko su dviems trečdaliais šios teritorijos. Pažymėtina, kad lietuvių veiksniams tylint, lenkai jau ir dabar visais keliais—viešais ir slaptais—braunasi užtikrinti Lenkijai Mažosios Lietuvos teritorijos nusavinimą. Jiems jau pavyko išreikalauti iš Vatikano šio krašto pavedimą Lenkijos bažnytinei orbitai. Tai didelė grėsmė tolimesniam Mažosios Lietuvos likimui, ypač kad mūsų politiniai veiksniai nedrįsta drąsiau prabilti šio krašto paveldėjimo apgynime tarptautinėje plotmėje.

Sunkus ir didelių aukų reikalaujantis kelias į tautos laisvę. Tilžės Akto signatarų ir jo rėmėjų nepamiršo vėliau įsigalėję hitleriniai naciai. Koncentracinėse stovyklose jie nukankino ne vieną šių drąsių idealistų mažlietuvių, gi gausią ir didžiai nusiplenusią tilžiečių Jagomastų šeimą sušaudė ištisai Vilniuje karo metu. Tilžės Akto signatarams buvo lemta daug daugiau nukentėti negu Vilniaus Vasario 16-tosios signatarams už jų pasišventusį idealizmą ir didžią drąsą tautos prisikėlimo klaikiose kryžkelėse.

Jeigu naciams Tilžės Aktas negalėjo būti pamirštas tuo labiau jis neturi būti pamirštas lietuvių tautos, kurios sujungimui jis buvo skirtas. Šio Akto tragika rišasi su baisiu pokariniu Mažosios Lietuvos likimu. Mūsų karta yra akivaizdi liūdininkė šio mums brangaus krašto ir jo gyventojų visuotino tautinio genocido. Ten kur vyko gyvybingas lietuviškas gyvenimas ir šimtmečiais skambėjo lietuvių kalba dabar tik tušti apleisti laukai ir suvaryti nuskurdę Sovietų imperijos kolonistai pasitinka to krašto lankytoją. Net šimtmčiais tvėrę lietuviški vietovardžiai ištrinti iš žemėlapių be ženklo jo pirmykščių gyventojų. Argi gali būti baisesnio tautų apiplėšimo pavyzdžių genocido istorijoje!

Lietuvių tautai, tačiau, šis kraštas nėra miręs. Jame ir toliau palieka dalis jos istorijos ir lietuviško gyvenimo relikvijos. Ten pasilieka kultūrinių darbuotojų ir lietuvybės puoselėtojų kapai ir jų gyvenimo pėdsakai. Su šia žeme neatskiriamai susijungę jos šimtmečių laisvės kovotojai kultūriniu darbu ir kovų krauju rašę krašto palikimą bendros tautos ateičiai.

Tilžės Aktas nėra negyva data istorijos kronologijoje bet įpareigojantis testamentas. Nežiūrint visų klaikių įvykių ir išprievartautų tarptautinių "sutarčių" Mažoji Lietuva buvo lietuvių tautos gyvenimo erdvė per tūkstančius metų ir į ją ji turi grįžti.

———

**Autorius yra Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžo prezidiumo narys ir buvęs VLIKo Tarybos Lietuvos Studijų komisijos sekretorius*

———————

Vysk. Paulius Baltakio, OFM švenčių linkėjimai

Jaučiu didelį džiaugsmą, sveikindamas Jus Kristaus Gimimo ir Naujųjų Metų proga. Tas džiaugsmas yra nuoširdus, nes jis kyla iš dėkingumo už Jūsų rodomą prielankumą ir pritarimą pastoraciniams užmojams. Tai yra tikrai didi paguoda ir padrąsinimas naujose mano pareigose.

Dėkodamas už Jūsų nuoširdumą ir visokeriopą pagalbą kviečiu ir toliau vieningai žygiuoti Visagalio mums nutiestais keliais. Tegul mums visiems būna Kristaus Gimimo šventė naujų įkvėpimų ir gausių malonių versmė, o 1986-ji metai—Dievo suteikta proga svarbiems gyvenimo uždaviniams atlikti.

Kaip jau žinote, ateinantieji metai yra visiems mums labai reikšmingi—jie artins mus prie mūsų tautos pagrindinio krikšto 600 metų jubiliejaus. Tai yra lyg slenkstis, per kurį mūsų tauta peržengė į naują istorinį periodą, labai reikšmingą ir lemtingą. Dvasiniu bei kultūriniu atžvilgiu tai buvo pats svarbiausias persimainymas pasukęs mūsų tautą nauja linkme, įjungdamas į Vakarų kultūros krikščioniškųjų tautų šeimą. Tas persimainymas nebuvo lengvas, nes krikščioninimo metodai buvo netinkami ir net priešingi pačiai krikščionybės dvasiai. Reikėjo kad mūsų valdovai-kunigaikščiai net trimis atvejais krikštytų tautą, įbaugintą šimtmetinių karų, kol pamažu ji pilnai atsivėrė Kristui. Tuo pačiu ji atsivėrė ir vakarų kultūros tautoms. Laikui plaukiant užgimė lietuviška knyga, renesansinis menas užtvindė Vilnių; iki tol neregėto originalumo kryžiais bei koplytėlėmis pasipuošė visa Lietuvos žemė.

Visa tautos dvasinė sąranga tapo krikščioniška, gyvai atsispindinti visoje kūryboje, Sunaikinti krikščionybę reikštų sužaloti lietuvių tautą. Tai suvokia ir ji pati, todėl taip rimtai ruošiasi krikšto jubiliejui. Tėvynėje vyskupai bei vyskupijų valdytojai sausio pradžioje išleido tikintiesiems raštą, vaizdžiai iškeliant krikščionybės reikšmę tautai ir kviečiantį apsikrištijimo įvykį prasmingai išgyventi. Jie parengė labai įdomų planą, vedantį į tą jubiliejinę iškilmę.

Šiuos metus jie pavadino "gerosios Naujienos" metais, kviesdami gilintis į mūsų kultūros istoriją, kad suprastume, ką mums suteikė krikščionybė. 1986-sius metus jie pavadino "sąmoningo tikėjimo" metais. Tuo jie kviečia tikinčiuosius labiau gilintis į tikėjimo tiesas ir Evangelijos šviesoje žvelgti į savo gyvenimą bei visus pasaulio įvykius. 1987-sius metus Lietuvos vyskupai pavadino "gyvos krikščioniškos" dvasios metais, visus skatindami žiūrėti į krikščionybę ne kaip į sausą teoriją, bet kaip į palaimią šviesą.

Lietuvos vyskupų nurodytos gairės į jubiliejinius krikšto metus, aišku, tinka ir mums, išeivijos lietuviams, nes ir čia reikia sąmoningesnio tikėjimo, gilesnio žvilgsnio į tautos kultūros istoriją, pilnesnio atsivėrimo Evangelijos šviesai. tačiau, be suminėtų uždavinių, mes krikšto jubiliejaus atžvilgiu turime ir kitų įsipareigojimų, kurių negali atlikti mūsų broliai tėvynėje. Svarbiausias jų—Lietuvos, kaip dėl Kristaus kenčiančios šalies, išgarsinimas pasaulyje, kuris palyginti dar mažai težino apie mūsų vargus. Čia įeina įvairios iškilmės, kelionės, spausdiniai ir t.t. Savaime suprantama, juos vykdant bus reikalingas Jūsų duosnumas.

Apskritai, Lietuvos krikšto jubiliejaus atžvilgiu aplinkybės yra gan palankios. Šv. Tėvas pats skatina tinkamai paminėt didį įvykį. Atskirų kraštų vyskupai bei kardinolai taip pat yra mums labai palankūs. reikia, kad ir mes patys užsidegtume nauja ugnim—karštesne meile krikščionybei. To ir linkiu visiems Kalėdų ir Naujųjų Metų proga.

—Vyskupas Paulius A. Baltakis, O.F.M.

Lietuvos Atstovo, dr. S. A. Bačkio, sveikinimas švenčių proga

Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir Lietuvos Pasiuntinybės Vašingtone vardu nuoširdžiai sveikinu visus lietuvius Šv. Kalėdų ir Naujųjų 1986 Metų proga.

Labai dėkoju spaudai, radijo valandėlėms, veiksniams, visoms organizacijoms ir visiems geros valios tautiečiams už ryžtingą veiklą Lietuvos laisvės gynimu ir už palankią atodairą Lietuvos Diplomatinės ir Konsularinės Tarnybos atžvilgiu.

Linkiu, kad 1986 metai būtų visiems sėkmingi asmeniškai ir Lietuvos laisvės veikloje.

DR. STASYS A. BAČKIS
Lietuvos atstovas, LDŠ.

1985.XII.12 d.

DR. JONAS A. STIKLORIUS

Jonas A. Stiklorius gimė 1914 m. balandžio 29 d. Tilžės mieste, Rytprūsiuose. 1932 m. baigė Vytauto Didžiojo Gimnaziją Klaipėdoje. Gavęs Valstybės stipendiją, studijavo teisės mokslus Vokietijoje, Berlyno universitete, teisių fakultete ir jį baigė 1937 m. Grįžęs į Klaipėdą, tarnavo "Referendar'u" (teismo kandidatu). Klaipėdos apygardos teisme, tačiau, kai 1939 m. kovo 23 d. Hitleris atplaukė į Klaipėdą jos pasiimti, buvo išmestas iš teismo tarnybos.

1939 m. rudenį paskirtas teismo kandidatu Panevėžio apygardos teisme. 1940 m. birželio mėn. išlaikė teisėjo egzaminus prie Vyriausiojo Tribunolo, Kaune, ir po to ėjo apylinkės teismo teisėjo pareigas Molėtuose, tačiau 1940 m. rudenį bolševikinės okupacinės valdžios buvo išmestas iš teismo tarnybos. Po to buvo vokiečių kalbos mokytojas Panevėžio gimnazijoje. Vokiečių okupacijos metu (1941-44) tarnavo teisingumo ministerijoje, buvo Panevėžio miesto valdybos juriskonsultu, vertėsi advokato praktika. 1944 m. vasarą dėl artėjančių bolševikų turėjo apleisti tėvynę.

1946-47 dirbo vertėju ir civiliniu avokatu, kartu su amerikiečiais teisininkais karininkais buvusiame Dachau koncentraciniame lageryje (prie Muenchen'o, Pietų Vokietijoje) kur Amerikos kariuomenė buvo įrengusi nacių karo nusikaltėlių teismus. 1948-49 dirbo "International Refugee Organization," Muenchen'o mieste, "Area Legal Officer" pareigose.

1950 m. pradžioje atvyko į J.A.V., į Philadelphijos miestą, tarnavo didelėje advokatų firmoje studijuodamas teisės mokslus Temple University School of Law ir jį baigė 1953 m. "Juris Doctor" laipsniu. tarnavo įvairiose įstaigose. 1976 m. išėjo į pensiją, gyvena Philadelphijos priemiestyje. 1957-1964 Dr. A. Trimako vadovaujamos VLIK'o valdybos narys, o nuo 1979 m. Dr. Bobelio vadovaujamos VLIK'o valdybos narys.

J. Stiklorius yra buvęs Philadelphijos šeštadieninės lituatistinės mokyklos mokytoju, A.L.B. Philaelphijos pirmininku, A.L.B. tarybos nariu. Jis yra Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio vicepirmininku nuo pat jo įkūrimo.

Lietuvos teismo kandidatai, išlaikę teisėjo egzaminus prie Vyriausiojo Tribunolo, Kaune, 1940 m. birželio mėn. Jonas Stiklorius antroje eilėje, trečias iš dešinės.

Successful candidates to the Lithuania Judiciary in Kaunas, July, 1940. Jonas Stiklorius is in the second row, third from left.

Stiklorių šeima Klaipėdoje 1924 metais. Jonas Stiklorius sėdi priekyje.

The Stiklorius family in Klaipėda, 1924. Jonas Stiklorius is seated in front.

Jonas Stiklorius su žmona Muenchene, Laim D.P. stovykloje 1948 m. kai jis tarnavo Interrnational Refugee Organization.

Jonas Stiklorius and his wife in Munich, at the Laim D.P. camp in 1948 while he was working for the International Refugee Organization.

1984 m. Philadelphijoje, Jonas Stiklorius su savo šeima: žmona, sūnum, marčia, vaikaičiais.

Jonas Stiklorius and his family in Philadelphia, 1984.

Pranas Visvydas

Pažvelk į tolumą

Nuo jos bus gera tau

Pažvelk į tolumą
kurios dabar aš nematau.
Nuo jos bus gera tau,

nes tolumoj dūluoja
Būtinybės bokštai
ir sūdrūs vaisiai noksta.

Po pašales žvalgaisi,
ieškai kažinko:
moters, draugų, taikos?

Bet ar surasi, ar sulauksi?
Tai jau opera kita.
Žiūrėjimu tikėk šventai.

Žiūrėjimu į erdvią tolumą,
kurios aš nematau.
Nuo jos bus gera tau.

Lietinga melodija

Per lietų atplasnoja
Belinio operos gaida,
kuriai lašeliai ploja,
primindami, kad dar

esi čia pat paslenksty
su kvepiančia drėgme,
su Normos kantilenom
panūdus nuramint mane.

Dainuoji, kad paklydus
vaizduotę verta aplankyt
ir jos versmėj stiprybės
pasemt nualsintoms akims.

Įtikintas niūniuoju
lietaus pažadintas gaidas.
Lašai, lyg epo Alkinojui,
ramybę iškala veide.

Laisvė

Po tiekos metų supratau,
kad laisvė tebėra
tik moteriškos giminės
daiktavardis,
kurio fonetinė pusiausvyra —
tas priebalsių ir balsių
elastingas kūnas —
ne vieną buklų vyrą,
juo labiau kalbėtoją,
padaro mylinčiu žmogum,
net karžygiu. Antai
minėjime jis sako: Laisvę
mylėjau, myliu ir mylėsiu,
į jos maironišką padangę
skraidinsiu savo sielą:
jei reikia paguldysiu galvą
už jos masinančią karūną.

Tai matote, brangieji,
kokia galia šioj sąvokoj,
kaip švento Mito poteriuos,
už laisvę, lyg už moterį,
be laiko narsūs vyrai žūna.

Jau laikas

Šių metų prieangio gausme
ar jau ne laikas prisimint
pernykštį priedainį:
Broleliai, į namus eime?

Tegul prie fikuso palangėj
palinksta didvyrio liemuo.
Tegul tvirtovė jo pakvimpa
nebūtų žygių aromatais.

Jau laikas, vyrai, sudainuot
Pakelkime! iš Traviatos
ir Violetoms palinkėti
jaunystę ugdančios darnos.

Minėjimas

Galbūt geriau to neminėti,
nes paminėjimas atneš
vienokią ar kitokią nemalonę.

Kai klausosi pailsę žmonės —
laisvi ir nepriklausomi,
tada kiekvienas žodis kursto

jų slogią nuotaiką, kurios
nebūdamas oratorium
ir susirietęs nepakeisi.

Todėl tylėk! Kantriai tylėk
ir lauk, ką kitas pasakys
apie užkeiktą laimės klėtį.

...klausytis daug smagiau,
nei apie tai pačiam kalbėti.

Gamtai

Nasturtą pavertei grožiu
Man, pakeleiviui, atvožei
spalvų regėjimą. Ačiū.

Kaimynei suteikei balsą.
O man kantriausią klausą.
Ir už girdėjimą ačiū.

Taip pat už jausmo buvimą
ir už eilėraščio rimą
dėkoju ir vakaro vėsą
geriu už tavo Pegasą

Pranas Visvydas

Kun. Juozo Vailokaičio ekonominė veikla

Dipl. ekon. Adolfas Baliūnas

Jono Sako knyga nėra tik siaura kun. Vailokaičio biografija ir jo visuomeninės, politinės ir ūkinės veiklos aprašymas. Knygoje surinkta medžiaga nušviečia platesnę lietuvių tautos kovos kelią į ekonominę nepriklausomybę. Politinė nepriklausomybė tik tada turi prasmės, jei ją kartu lydi ir ekonominė tautos nepriklausomybė. Kun. Vailokaitis savo kalboje seime labai teisingai pastebėjo, kad: ''Jei šalis, turėdama politinę nepriklausomybę, nesirūpina savo ekonomine nepriklausomybe, tai gali prieiti prie to, kad iš politinės nepriklausomybės teliks tik vardas ir daugiau nieko. Yra didelis klausimas, kuri vergija yra sunkesnė: ar ekonominė ar politinė.'' Šita tema, kartojasi visuose Vailokaičio ir rašiniuose. Retas mūsų politikas ar ekonomistas taip giliai buvo supratęs tautos ekonominę nepriklausomybės reikšmę.

Kovai už mūsų tautos ekonominę nepriklausomybę kun. Vailokaitis skyrė visą savo gyvenimą. Kas paskatino šį didelių gabumų ir nepaprastos energijos kunigą rūpintis mūsų krašto ekonominiais reikalais? Pirmiausia, tai liūdna lietuvių tautos ekonominė būklė, kuri susidarė iš to fakto, kad dėl istorinių sąlygų lietuviai neišvystė savo krašto nei pačių lietuvių vedamos prekybos ar pramonės įmonių. Tik žemės ūkis sudarė pagrindinį lietuvių pragyvenimo šaltinį. Žinoma, kad jau Lietuvos kunigaikščiai, norėdami pakelti krašto ekonominę gerovę, buvo priversti kviestis kitataučius pirklius, amatininkus ir teikti jiems privilegijų. Pradėjus kurtis miestams tų miestų gyventojų daugumą sudarė kitataučiai. Šis nelietuviškas miestų charakteris išliko ligi pat nepriklausomybės laikų. Lietuvių miestelėnų luomo nebuvimas, svetimų verslininkų, pirklių įsigalėjimą miestuose turėjo labai pragaištingos įtakos mūsų krašto ekonominei pažangai ir kultūrinei plėtrai. Kai kitur miestai visuomet yra buvę švietimo, kultūros ir civilizacijos židiniais, Lietuvoje gi jie virto lietuvių nutautinimo centrais. Valstybiniame gyvenime, teismuose, mokyklose ir net, galima sakyti, bažnyčiose buvo naudojamos svetimos kalbos. Tik lietuviai kaimų gyventojai, valstiečiai ir kumiečiai ištikimai saugojo savo kalbą ir papročius.

Lietuvos ekonominiam išsivystimui, jos prekybos ir pramonės augimui labai daug pakenkė ir Lenkijos ponijos į Lietuvą atneštos nesveikos pažiūros į verslus. Lenkų bajorai iš aukšto žiūrėjo į kiekvieną bet kurios rūšies prekybos ar verslo darbą. Esą bajoro garbė nesuderinama su jokiu prekybos užsiėmimu. Kaip giliai buvo įsmigusios šios svetimos, lenkų atneštos idėjos, mūsų šviesuomenės galvose, parodo ir tai, kad ir šiandien dar nemaža mūsų inteligentijos neigiamai žiūri į verslinę veiklą.

Kun. Vailokaitis gerai suprato šią nenormalią svetimtaučių įsigalėjimo miestų prekyboje, pramonėje ir kredito įmonėse būklę. Dar caro laikais ne tik straipsniais spaudoje, bet ir praktiškai jis daro žygių steigti su savo broliu Jonu verslo įmonę ''Broliai Vailokaičiai ir Bendrovė'', kurios tikslas buvo padėti lietuviams pirkti nusigyvenusių dvarininkų žemę, skolinti pinigus lietuviams norintiems įsigyti nuosavybes ar atidaryti krautuves miestuose. Iš tos pirmos lietuviškos bendrovės vėliau jau Nepriklausomoje Lietuvoje, 1919 metais broliai Vailokaičiai įsteigė pirmą lietuvių valdomą komercinį banką — Lietuvos Ūkio Banką, kuris suvaidino nepaprastai svarbų vaidmenį keliant mūsų krašto ekonominę nepriklausomybę nuo svetimųjų įsigalėjimo Lietuvos ūkyje. Ūkio Bankas turėdamas 15 milijonų litų pagrindinio kapitalo, prisidėjo prie Lito valiutos įvedimo Lietuvoje. Jo pastangomis ir kapitalais buvo įkurtos labai svarbios mūsų krašto pramonės įmonės, k. t. Maistas, plytų gamybos įmonė Palemonas, buv. br. Schmidtų fabrikas Metalas, medžio perdirbimo ir eksporto įmonės Medis ir Venta, žuvininkystei plėst įmonė Spėka, bendrovė Linas, Eksimportas ir eilė kitų įmonių. Vailokaičių bankas taip pat finansavo paruošiamuosius darbus cukraus fabrikams statyti, atlikdamas tyrimus su cukriniais runkeliais. Be abejo, tos visos įmonės daug prisidėjo prie Lietuvos pramonės kėlimo, o svarbiausia, kad jos visos buvo lietuvių rankose. Organizuojant tas visas pramonės įmones kun. Vailokaičiui teko nugalėti nemaža sunkumų. Pirmoje eilėje daug sunkumų darė Lietuvoje įsigalėję svetimtaučiai. Pavyzdžiui, Maistui pastačius Kauno priemiestyje Aleksote modernišką skerdyklą su šaldytuvais — svetimtaučiai mėsininkai atsisakė joje skersti gyvulius. Dėl to pradžioje Maisto Bendrovė turėjo net nuostolių. Tik vėliau Vidaus Reikalų Ministerijos potvarkiu uždarius nehigieniškas senas skerdyklas Kauno mieste — visas mėsos perdirbimas buvo perkeltas į Maistą. Buvo daroma sunkumų ir Ūkio Banko kredito srityje. Nors bankas buvo skirtas aptarnauti prekybą bei pramonę, bet 80% tų prekybininkų bei pramonininkų, būdami svetimtaučiai, aplenkdavo Vailokaičių banką ir visas finansines transakcijas atlikdavo Centraliniame Žydų Banke kooperacijai remti arba vokiečių Tilmanso vadovaujamame Komercijos Banke. Kitataučiai taip pat kartais net skųsdavo Ūkio banką, kad, esą, jie žemesniais procentais skolinasi pinigus iš Lietuvos Emisijos banko. Tačiau tai buvo netiesa. Jono Sako knygoje yra atspausdintos kun. Vailokaičio seime padaryti pareiškimai kitataučių priekaištams atremti. Ten pat jis yra davęs smulkų Lietuvos Banko kredito politikos apžvalgą ir pritarė Lietuvos banko nusistatymui išlaikyti tvirtą Lito kursą.

Labai vertingą Jono Sako knygos dalį sudaro jo kruopščiai parinktos kun. Juozo Vailokaičio kalbos, pasakytos seimuose svarstant įvairius įstatymus ekonominiais reikalais. Pavyzdžiui, Vailokaitis griežtai pasisakė prieš apdėjimą dideliais mokesčiais žemės ūkio, kai tuo tarpu

(nukelta į 7 pusl.)

Vietoj recenzijos

Mūsų knygų rinkoje pasirodė Jono Sako-Sakevičiaus parengtas veikalas **KUNIGAS JUOZAS VAILOKAITIS.** Žurnalistinė, visuomeninė, politinė ir ekonominė veikla. Išleido Popiežiaus Leono XIII Literatūrinis Fondas, 1985 . Kaina 8 dol.

Tai nėra biografinė monografija. Autoriui nepavyko rasti daugiau žinių apie J. Vailokaičio jaunystę ir mokslą gimnazijoje, todėl apie tėviškę ir tėvus, apie mokslą Seinų Seminarijoje ir Petrapilio Dvasinėje akademijoje tėra vos du puslapiai. Kiek daugiau žinių yra nuo to meto, kai baigęs mokslus, kun. J. Vailokaitis buvo perkeltas į Seinus ir gavo redaguoti ''Šaltinį'', katalikų savaitraštį. ''Šaltinį'' jis redagavo 8 metus, pakėlė jo prenumeratorių skaičių iki 15 tūkstančių; už caro valdžiai nepalankius raštus susilaukė bylų, mokėjo baudas (nuo 100 iki 150 rublių pinigais arba sėdėti kalėjime nuo mėnesio iki 4 mėnesių).

Visą puslapį užima sąrašas organizacijų, kuriose kun. J. Vailokaitis veikė 1903 — 1913 metų tarpe ir kokioje spaudoje bendradarbiavo.

Trečiame knygos skyriuje aprašoma kun. J. V. veikla I pas. karo metu Petrapilyje, kur gyveno daugiau kaip 45 tūkstančiai pabėgėlių lietuvių. II-je knygos dalyje aprašoma kun. V. politinė ir kultūrinė veikla Nepriklausomoje Lietuvoje — dedamos kai kurios Steigiamajame ir kituose seimuose pasakytos kun. V. kalbos. Trečią dalį užima ūkinė veikla ir Vailokaičių (su broliu) įmonės (Prekybos ir Pramonijos draugija, Ūkio bankas, įv. apdirbimų bendrovės, Eksimporto akc. bendrovės ir kt.).

IV-toje dalyje pasakojama apie kun. V. asmenį. V-ta dalis — tremtis Sibire ir gyvenimo pabaiga. Šioje dalyje, pagal Sibiro tremtinės O. Šukienės pasakojimus, atskleidžiama kun. Vailokaičio kupina krikščioniškos dvasios ir pasiaukojimo asmenybė. (Pažymėtina, kad P. Melnikas savo romane ''Sibiro sąvarstynai'', neminėdamas Vailokaičio pavardės, yra pavaizdavęs tokį pat kunigą).

Knygos gale yra gausūs priedai apie kun. V. spaudos darbus: slapyvardžiai, rašiniai ''Šaltinyje'', — net 8 puslapiai, keletas straipsnelių, Ūkio Banko įstatai ir kt.

Autoriaus laimė, kad jis JAV-bėse rado gerų šaltinių — ''Vyriausybės žinias'', seimų protokolų nuorašus, savaitraščio ''Šaltinio'' komplektus. Tai yra jau gera pradžia vieno žymiausių veikėjų, Lietuvos atsikūrimo ir kūrimosi laikotarpiais, monografijai.

Prof. dr. F. Palubinsko žodžiais tariant, (Sakas) ''...kruopščiai surinko didelį pluoštą vertingos medžiagos ir ją tinkamai sutvarkė... Ši knyga turi žymios istorinės reikšmės'', kadangi joje aprašoma ne vien kun. J. Vailokaičio darbai, bet ''ir ano meto lietuvių gyvenimo sąlygos, jų rūpesčiai, siekimai, pastangos ir laimėjimai, ypač ekonominėje srityje.''

Š. m. rugsėjo 27 d. Čikagoje, Jaunimo centre, įvyko vakaronė — supažindinimas su šia knyga. Rengė Lituanistikos studijų centras. Kalbėjo dr. J. Meškauskas ir dipl. ekonomistas A. Baliūnas. Spausdiname A. Baliūno straipsnį apie kun. J. Vailokaičio ekonominę veiklą.

Kun. Juozo Vailokaičio ekonominė veikla

(atkelta iš 6 pusl.)

prekybininkai bei laisvųjų profesijų žmonės beveik jokių mokesčių nemokėjo. Mokesčių įstaigos aiškinosi, kad žemės mokestį lengviau surinkti, o iš prekybininkų sunkoka, nes jie neveda atskaitomybės ir sunku nustatyti jų apyvartas ir pelnus. Kun. Vailokaitis reikalavo, kad visos verslo įmonės vestų atskaitomybės knygą, kitaip apdėti juos dvigubais mokesčiais.

Pačiu svarbiausiu Nepriklausomos Lietuvos politiniu, socialiniu ir ekonominiu įstatyminiu aktu buvo Žemės Reformos Įstatymas, kuris iš pagrindų pakeitė Lietuvos santvarką. Žemės Reformos Įstatymo autorius ir jo vykdytojas buvo kun. Mykolas Krupavičius, tačiau svarstant įstatymo projektą Steigiamojo Seimo Ekonominėje komisijoje, o taip pat pačiame seime, kun. Vailokaitis padaręs daug pastabų ir papildymų. Jo seime pasakytos kalbos Žemės Reformos reikalu Jono Sako knygoje užima dvyliką puslapių. Kun. Vailokaitis, pripažindamas Žemės Reformos reikalingumą, politiniais ir socialiniais motyvais įspėjo, kad turi būti žemės reforma vykdoma nepakenkiant kraštui ekonomiškai. Čia jis nurodė du žemės reformos perijodus: "Vienas perijodas sulyginamai lengvas, būtent: paimti žemes išmatuoti ir padalinti tiem, kurie neturi ar mažai turi. Tai yra lengviausia žemės reformos pusė. Kitas reikalas tai bežemių apgyvendinimas, jiems trobesių pastatymas, gyvojo ir negyvojo inventoriaus pagaminimas, medžiaga iš kurios bus statomos trobos ir technikinis personalas, kuris tą darbą galės atlikti". Del žemės reformos seime ėjo dideli ginčai tarp įvairių politinių partijų atstovų: buvo keltas klausimas ar mokėti savininkams už jų nusavinamą žemę, kokio dydžio žemės plotus palikti dvarininkams — 20, 50, 80 ar 150 hektarų, ar bežemiai ar mažažemiai turi atsilyginti už gautą žemę ir t.t. Kun. Vailokaitis visais šiais klausimais patiekė daug racionalių ir ekonominiai pagrįstų papildymų ir pakeitimų. Atrodo, kad jo pažiūros rado pritarimo ir daugelis jo pasiūlymų buvo priimta galutiniame Žemės Reformos Įstatymo tekste. Gaila, kad Jonas Sakas neatspausdino Žemės Reformos Įstatymo, kurio galutinoje redakcijoje daug darbo įdėjo kun. J. Vailokaitis, kaip Steigiamojo Seimo Ekonominės Komisijos pirmininkas.

Antrajame Seime kun. Vailokaitis buvo išrinktas į Finansų ir Biudžeto komisiją. Jam teko referuoti Ministerių kabineto paruoštus valstybės biudžetus. Kun. Vailokaitis visuomet reikalavo, kad valstybės biudžetas būtų subalansuotas, kad išlaidos niekad neviršytų pajamų. Pirmoje eilėje daugiausia lėšų būtų skiriama žemės ūkiui kelti, švietimui ir transporto kelių ir geležinkelių tobulinimui. Jis siūlė mažinti neproduktingas išlaidas Krašto Apsaugos Ministerijai. Kun. Vailokaičio kalbos biudžeto ir finansų klausimais labai ryškiai iliustruoja Lietuvos ekonominę padėtį 1923—1926 metais. Jis paliesdavo kiekvieną ūkio sritį: žemės melioraciją, veislinių gyvulių auginimą, kaimų skirstymą viensėdžiais, pieninių steigimą, žuvininkystės plėtimą, specialių amatų ir žemės ūkio mokyklų steigimą. Savo kalbose jis paliesdavo svarbių Lietuvos ekonomijai klausimų, k. t. Emisijos Banko politika užtikrinti lito valiutos pastovumą, bankų ir kitų kredito įstaigų investacijas Lietuvos pramonei plėsti, už indėlius mokamų procentų dydį, o taip pat už paskolas imamų procentų įtaką ekonominei veiklai. Jis reikalavo, kad Lietuvos konsulatai užsienyje ne tik išdavinėtų pasus ar vizas, bet taip pat ieškotų rinkų Lietuvos produktams parduoti užsienyje.

Būtų labai sunku išvardinti visas temas ir reikalus, kuriomis kalbėjo ir praktiškai rūpinosi kun. Vailokaitis, bet tas parodo jo nepaprastą gilų Lietuvos ekonominių problemų pažinimą.

Baigdamas norėčiau pasakyti, kad lietuvių visuomenė, o ypač mes ekonomistai, turime būti dėkingi Jonui Sakui už jo paruoštą knygą "Kun . Juozas Vailokaitis". Tai, be abejo, labai vertingas įnašas į mūsų labai negausią literatūrą apie mūsų tautos pastangas atstatyti ekonomiškai nepriklausomą Lietuvą. Šią knygą turėtų turėti kiekvienas tautietis, kuris nori susipažinti su mūsų krašto padaryta ekonomine pažanga per trumpą nepriklausomybės laikotarpį, Mes tikime, kad vienas kitas šios knygos egzempliorius pasieks okupuotąją Lietuvą ir padės teisingai nušviesti kelius, kuriais laisvi lietuviai kėlė savo tautos ekonominį gerbūvį.

Sugrįžta A. Baronas ir dr. S. Aliūnas

Aloyzas Baronas labiausiai žinomas kaip romanų ir smulkiosios beletristikos autorius; jis yra išleidęs keliasdešimt prozos knygų, šalia to, slayvardžiu dr. S. Aliūnas (ergo Saliūnas) pagarsėjęs kaip vienas iš geriausių humoristikos bei satyros autorių, išleidęs tris rinkinius "liaudies medicinos" vardais: "Valerijono lašai," "Trejos devynerios," "Alijošiaus lapai." rašyti jis pradėjo eilėraščiais. Eiliuoti nemetė visą gyvenimą. Šalia eiliuotos humoristikos yra išleidęs porą eilėmis parašytų knygelių vaikams.

Rinkinį "Daiktai kasdieniniai" mirties penkmečiui paminėti išleido žmona Nijolė; jį redagavo Anatolijus Kairys, iliustravo O. Baužienė. Knygos tekstas palydėtas N. Baronienės žodžiu, po to randame gerai nusiteikusio, per petį tolumon žvelgiančio autoriaus foto nuotrauką. Atspausta ant gero popieriaus, įvairus, su keliomis turinio detalėmis aplanko (ir viršelio) piešinys bei skyrių vinietės-knygelė atrodo estetiškai, malonu į rankas paimti.

Rinkinį sudaro 54 dviposmiai eilėraščiai, padalinti į du skyrius. Pradėjus skaityti tuos dvipuosmius, gerai sueiliuotus eilėraščius, vietomis gryna lyrika, vietomis padažytus skausmu ir gyvenimo kartėliu, dar kitu lengvu nuoskaudos ar nepikta ironija, skaitai juos po keletą kartų čia pasigrožėdamas, čia nusišypsodamas, čia pritardamas autoriaus "filosofijai," čia norėdamas vieną ar kitą sentenciją ilgiau įsiminti. Bet knygos į lentyną nepadėsi—ją mielai ir vėl ir vėl paimsi į rankas, nes temų gausybė neduos tau numoti ranka, o kvies dar kartą permąstyti ir kartu su autorium tarti:

Aplink daiktai, ir žmonės ir daiktai,
O virš galvos tokia šilta mėlynė,
Kaip ten, kai šokdavom ganyklose vaikai
Po topolių ir uosių palapinėm.

Autoriui geros įvairiausios temos: artimi ir tolimi daiktai—varteliai, skėtis, popieriaus lakštas, veidrodis, durys, knyga, laikraštis; gamta—gėlė, rožė, obelėlė, žiedas, aguona; aplinka—šulinys, lietus, miestas, kaminai; judantys daiktai—generacija, metų—paros laikai—diena, rytas, pavasaris, Indėnų vasara; o iš žmonių randame tik motiną, nors tekste rasime ir daugiau asmenų: sesutę, berniuką, girtuoklį . . .

Nei tie tolimi ar artimi daiktai, nei aplinka, nei keliai, horizontas ar gamta nėra autoriaus imami ir skaitytojui rodomi tik kaip daiktą per se—kiekvienas jų autoriui, o tuo pačiu ir skaitytojui sukelia daugelį minčių apie gyvenimą, žmogaus kelione šia žeme, jo gyvenimo prasmę, jo galutinį tikslą, sunkaus likimo prislėgtą tėvynę ar tavo paties rūpesčius, ilgėsį, artėjančią senatvę bei mirtį:

Bet vienąkart be rankų ir be rakto
Ji pro duris įeis patylom kaip vagis
Ir pabučiuos tave į lūpas ir į kaktą,
Ir visos žaizdos žemiškos užgys.

(Durys, psl. 39)

Didelė dauguma eilėraščių kalba vaizdais, palyginimais, tartum kokie Omar Kajamo rubajatai. Ir tik labai retai pasitaiko atvira ir tiesmūkiška, panaši į Balio Pavabalio (abu juodu iš to paties Vabalninko!) epigrama:

Sukūrė Hamletą Šekspyras,
Kurs būti ar nebūti mąstė,
Ir, nors labai gudrus jis vyras,
Nieko nepajėgė išspręsti.

Bet Sovietijoje kūrėjui
Reikia mažiau galvot truputį,
Nes ten čekistai apžiūrėję
Nutars tau būti ar nebūti.

(Sovietijoj, psl. 118)

Daiktai kasdieniniai. Aloyzas Baronas. eilėraščiai. Chicago, 1985. 72 psl. Kaina 5 dol.

J. Braz.

Gauta paminėti

"Atsiminimai"—Valerijono Šimkaus. 460 pusl., iliustruota, kietais viršeliais. Kaina $10 (persiuntimas $1.50). Plačiai aprašyta lenkų okupuoto Vilniaus krašto lietuvių sunki padėtis; Vilniaus miesto bažnyčios, priemiesčiai ir istorinės vietovės.

★ ★

Gavome naują siuntą iš L.B. švietimo skyriaus:

"Lietuviais norime būt," vadovėlis suaugusiems, kurie nori išmokti lietuvių kalbos.

"Mano Žodynas"—vaikams išmokti lietuviškai.

Rūta Kleva Vidžiūnienė

PABAIGTUVĖS

SĖDĖJAU mandagus ir vienišas didžiulėje svečių minioje, laukdamas pasirodant brolio sūnaus karinės akademijos užbaigimo iškilmių. Šeimos aplinkui dalinosi įspūdžiais, tarškėjo apie politiką, karo grėsmę, bet daugiausia apie savo vaiką, kuris netrukus turėjo pasirodyti visoje savo grožybėje. Moterys garsiai kramtė kukurūzų padegintas sėklas, vyrai išdidžiai pasakojosi viens kitam savo jaunų metų kariškas išdaigas, užsigerdami šiame karštyje neišvengiamu alumi.

Dešimt metų, tik dešimt metų, kai aš, jauniausias iš šeimos, irgi buvau įrašytas į šią mokyklą, tradicinę mūsų giminėje, keturiems metams. Tada ir aš stovėjau susijaudinęs ir džiugus, kad štai baigėsi, kaip tėvas sakė, charakterio auginimo ir asmenybės brandinimo metai. Nežinojau tada, ko laukti iš gyvenimo, bet viskas atrodė įdomu.

—Mūsų Vincas baigė su labai gerais pažymiais,—gyrėsi kaimynė savo draugei, mane galutinai nukeldama į mano pačio baigimo iškilmes, kurias dėl tam tikrų priežasčių taip stengiausi užmiršti. Dešimt metų juk yra ir mažai, ir daug. Štai aš jau dvidešimt aštuonerių, tėvas jau anapus, o mano nelaimėje žuvusio brolio vaikas norėjo nors dėdę matyti savo garbingame pasirodyme, dėdę, kadaise pergyvenusį tą patį pakilimą.

Užgrojo maršas, ir aš jau nebebuvau dabartyje, o skendau seniai praėjusio savo karo mokslo baigimo valandos pergyvenimuose. Vėl mačiau Čarlį. Jis nebuvo jau toks artimas mano draugas nei savo būdo bruožais, nei palinkimais. Jis rašė poeziją, kurią kartais išprašydavau ir man parodyti, nors tie dalykai niekad nekvaršino mano tuščios galvelės. Čarlis mėgo groti smuiku, bet karo mokyklos žygiuojančiame orkestre mokytojai jam paskyrė pūsti dūdą. Likimas mudu buvo sumetęs į bendrą kambario kampą, tai neišvengiamai turėjom suartėti. Juk ką daugiau darysi dažnais savaitės vakarais, kai esi perdaug pavargęs krėsti pokštus, bet per jaunas tingiai kristi miegui. Čarlio tėvas buvo garsus pulkininkas, o senelis atsargos generolas, gerbiamos ir dėmesio reikalaujančios asmenybės viską darančios sekundės tikslumu ir dabar visą šitą perfekciją sudėję į vieninteli savo įpėdinį. Motina niekad neatsiliko nuo savo pono pulkininko griežtų reikalavimų, per savo atsilankymus ji dažnai pusiau juokais, pusiau rimtai primindavo sūnui, kad tėvas iš jo laukia didelių dalykų. ''Apie tave, Čarli, turi rašyti visa mūsų miesto spauda, kaip vertai žengiantį savo iškilaus tėvo pėdomis. Juk tu neapvilsi savo tėvo ir senelio, Čarli? Nes tada tėvas nebenorės tavęs net matyti.''

Vargšas Čarlis tikrai stengėsi. Kai kiti ieškodavome pramogų ir užsimiršimų, jis likdavo namie, prigulęs prie knygos. Jo tėvo uniformuotas paveikslas kabėjo virš kuklaus jo guolio, kalbose buvo galima jausti ir pagarbą, ir meilę, bet ir neišpasakytą baimę neįtikti.

METAMS baigiantis su Čarliu jau nebebuvo galima susikalbėti. Aukščiausias pažymys buvo 500 taškų, kurių niekas negaudavo. Turėjom keletą mokytojų, kurie šventai tikėjo, kad toks aukščiausias pažymys turi būti tik tikslas, kurio visi siekiame, toji tolimoji, bet, ak, taip gražiai šviečianti žvaigždė, bet ir beveik nepasiekiama, galbūt tik po daugelio disciplinos ir savęs išsižadėjimo metų. O visgi keli savo baigiamuosiuose egzaminuose buvo tą šviesiąją žvaigždę pasiekę, jų išdidūs paveikslai garbės salėje visiems primindavo, kad tikslas nebuvo vien neapčiuopiamas abstraktas.

Mano tėvas nebuvo toks reiklus, todėl per tas iškilmes tada aš buvau tik laimingas ir linksmas, gavęs pusėtinai gerą pažymį. Mintys daugiau skraidė ateinančios vasaros malonumuose, rudens planuose, negu štai šių iškilmių svarboje. Buvome pasipuošę savo išeiginiais rūbais, kepurės visiškai tiksliai ir horizontaliai pupsojo ant mūsų dar tokių kvailų ir neprityrusių galvelių.

Prasidėjo diplomų įteikimas. Iššaukinėjo paeiliui, pagal sąrašą, garsiai skelbdami ir užtarnautą pažymį. Čarlio tėvai sėdėjo pirmoje eilėje, garbės kėdėse, laukdami savo įpėdinio eilės.

Iššaukė Čarlio vardą, bet iššauktasis nepasirodė.

—Čarlis Morgan,—Jau garsiau pakartojo šauklys. —300 taškų.

Vėl niekas neišėjo į priekį. Pradėjom dairytis į šonus, sujudo ir visa publika. Negirdėtas dalykas, kad kariūnas nesiteiktų pasirodyti. Pavardę iššaukė trečią kartą.

Staiga viename mūsų eilės kampe visi sujudo, rodydami į aikštę supančios mokslavietės pastato viršų. Pasigirdo garsus aiktelėjimas, paskui mišinys riksmų ir juoko.

Čarlis stovėjo trečiame aukšte, perkopęs laiptus skiriančią metalinę tvorelę ir įtemptai žiūrėjo žemyn.

—Ei, Čarli,—šūkavo išdykę kolegos, galvodami tai esant gerą tragikomišką pokštą,—jei jau užsilipai, tai ir šok žemyn. Mes pagausim.

—Šok, šok,—pasigirdo juokai iš visų pusių. Tik svečių pusėje buvo įtempta tyla ir siaubas.

—Šok, nebūk bailys,—sušuko vienas, bet aš jau bėgau drauge su keliais bendraklasiais aukštyn, sulaikęs kvapą, baimėje besidaužančia širdimi. Artėjome prie trečiojo aukšto ir jau mačiau visiškai baltą Čarlio veidą.

—Čarli, drauguži,—šaukiau, atrodė, garsiai, o teišėjo duslus šnabždesys. —ko tu dabar kvailioji!

Buvo belikę kokios keturios pėdos, kai Čarlis atsisuko į mus, klaikiai nusijuokė ir išskėtęs kryžium rankas krito žemyn galva į cementinę aikštę. Stovėjome bejėgiai ir sustingę, o skruostais nesulaikomai riedėjo ašaros.

—Viešpatie, Viešpatie,—kartojau, negalėmas prisiversti pažvelgti žemyn.

Likusieji tada atsiėmėme diplomus tik kitą dieną, aukščiausio vado kambaryje. Jis buvo niūrus ir pilkas, tyliai paspaudė kiekvieno ranką, o mūsų veiduose irgi buvo gedulas. Blogiausiai gal jautėsi tas juokdarys, kuris tada garsiai pasiūlė Čarliui nebūti bailiu. Vienas iš mokytojų atsisveikindamas dar mums pasakojo, kad Čarlio tėvai buvo atvykę pasiimti jo diplomo ir tik padarė pastabą, kad jie nekaltina mokyklos, o vien pačius save.

—Mes elgėmės nežmoniškai, Mums nerūpėjo sūnaus jausmai, jo polinkiai, jo svajonės, mes reikalavome iš jo tik atsidavimo mums ir mūsų reikalavimams. Mes buvom taip išauklėti. Jis gi buvo jaunas vyras su savo viltimis, asmenybe ir gyvenimo pažadais. Kartą prasitarė, kad norėtų būti muziku, tai tėvas jį tik išjuokė ir išgėdino. Sunkiai, oi sunkiai užmokėjome už savo tuštybę,—kalbėjęs pulkininkas tada kietai suspaustomis lūpomis.

Metai bėgo ir aš bandžiau užmiršti tą skaudų įvykį, kurį paskui taip su detalėmis aprašė mūsų mažo miestelio spauda ir kurį galit rasti aprašytą toje garsioje Indianos akademijoje. Gi dabar, užgrojus tą man žinomą maršą tame pačiame mokyklos kieme, mano veidu vėl riedėjo stambios ašaros.

Aikštėje jauni vyrai tvarkingomis uniformomis tiesė rankas į diplomus ir paskui garsiai šaukdami iš džiaugsmo mėtė savo puošnias kepures į orą.

———————

SLA auka spaudai

Įvertindami Jūsų žurnalo palankumą Susivienijimui, artėjant šventėms, siunčiame kuklią dovanėlę—$50.00.

Linkime malonių Kalėdų švenčių ir Laimingų Naujų Metų.

POVILAS P. DARGIS
SLA Prezidentas
GENOVAITĖ MILIŪNIENĖ
SLA sekretorė

———————

Dr. Vytautui Dambravai suteiktas Venecuelos Lietuvių Bendruomenės garbės pirmininko titulas už nepaprastai sėkmingą veiklą Bendruomenėje ir už nuopelnus iškeliant Lietuvos vardą svetimtaučių tarpe per spaudą ir televiziją.

VERTINGOS DOVANOS

Vestuvėms, sukaktuvėms, vardadieniams, gimtadieniams ar kitoms progoms

Lietuviški audiniai: takeliai, juostos, kaklaraiščiai, juostelės į knygas. Medžio išdirbiniai: koplytėlės, dekoratyvinės lėkštės, statulėlės.

Lietuviai Amerikos Vakaruose Administracijoje

4364 Sunset Blvd. Los Angeles, CA. 90029
Tel. (213) 664-2919

Amerikos Lietuvių Tarybos 45-tojo suvažiavimo darbo prezidiumas: Iš kairės: ALT pirm. Teodoras Blinstrubas, ALT garbės narys kun. Adolfas Stašys, ALT. vicepirm. inž. Viktoras Naudžius, ALT ižd. Mykolas Pranevičius, ALT vicepirm. dr. Vl. Šimaitis, ALT vicepirm. Povilas Dargis.

—Nuotrauka C. Genučio

The presidium of the 45th Lithuanian American Council convention. From left: ALT. president Teodoras Blinstrubas, ALT honorary member Adolfas Stašys, ALT vice-president Viktoras Naudžius, ALT treasurer Mykolas Pranevičius, ALT vice president Dr. Vl. Šimaitis, ALT vice-president Povilas Dargis.

Amer. Liet. Tarybos suvažiavime Čikagoje, Tautiniuose Namuose. Prie garbės stalo sėdi (iš kairės) kun. A. Stašys, kun. dr. J. Prunskis, vysk. V. Brizgys, inž. L. Grinius, gen. kons. J. Daužvardienė, ALT pirm. T. Blinstrubas, A. Trakienė, vysk. A. Trakis.

—Nuotrauka C. Genučio

The Lithuanian American Council' convention in Chicago. Seated at the table of honor are (from left), Rev. A. Stašys, Rev. Dr. J. Prunskis, Bishop V. Brizgys, L. Grinius, consul-General J. Daužvardis, ALT president T. Blinstrubas, A. Trakis, Bishop A. trakis.

Amer. Liet. Tarybos suvažiavime Čikagoje. Iš kairės: dr. Vl. Šimaitis, inž. E. Bartkus, D. Petronytė, A. Mažeika.

—Nuotrauka C. Genučio.

At the convention of the American Lithuanian Council in Chicago are, from left: Dr. Vl. Šimaitis, E. Bartkus, D. Petronis, A. Mažeika.

Nauja Amerikos Lietuvių Taryba

ALTO sudėtin įeinančioms organizacijoms nominavus, suvažiavimas patvirtino naują Amer. Liet. Tarybą tokios sudėties lapkričio 2 d., 1985:

AMERIKOS LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ FEDERACIJA: Aleksandra Domanskis, Viktoras Naudžius, Irene Sankus, dr. Juozas Meškauskas, Saulius Kuprys, Grasilda Reinytė-Petkuvienė, Algis Kazlauskas. Į valdybą Aleksandras Domanskis ir Viktoras Naudžius. Į iždo globėjus Vytautas Yucius.

AMERIKOS LIETUVIŲ SOCIALDEMOKRATŲ SĄJUNGA: Mykolas Pranevičius, Irena Rimavičienė, dr. Jonas Valaitis, Janina Vienužis, dr. Euritelijus Žilinskas, Birutė Skorubskienė, Edmundas Jasiūnas. Į valdybą Mykolas Pranevičius ir dr. Jonas Valaitis. Į iždo globėjus Birutė Skorubskienė.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA: Teodoras Blinstrubas, Petras Bučas, Vytautas Abraitis, Eugenijus Bartkus, Vida Jonušienė, Aleksas Laikūnas, dr. Povilas Švarcas. Į valdybą Teodoras Blinstrubas ir Petras Bučas. Į iždo globėjus Vytautas Abraitis.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SANDARA: dr. Algirdas Budreckis, dr. Vytautas Dargis, Alena Devenienė-Grigaitienė, Julius Kuzas, Teodora Kuzienė, Grožvydas Lazauskas, dr. Kazys Šidlauskas. Į valdybą Grožvydas Lazauskas ir dr. Vytautas Dargis. Į iždo globėjus Aleksandras Chaplikas.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE: Euphrosine Mikužiūtė, Aleksandras Chaplikas, Povilas Dargis. Į valdybą Povilas Dargis.

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS AMERIKOJE: Thomas E. Mack, dr. Vladas Šimaitis, Vytautas Yucius. Į valdybą dr. Vladas Šimaitis.

AMERIKOS LIETUVIŲ ROMOS KATALIKIŲ MOTERŲ SĄJUNGA: Daina Danilevičiūtė-Dumbrienė, Anelė Rasteinis, Anna Šliterienė. Į valdybą Daina Danilevičiūtė-Dumbrienė.

LIETUVOS VYČIAI: dr. Leonas Kriaučeliūnas, dr. Leonardas Šimutis, Evelyn Oželienė. Į valdybą dr. Leonas Kriaučeliūnas.

ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGA: Ramunė Tričytė, Svajūnė Kerelytė, Jonas Bobelis. Į valdybą Ramunė Tričytė.

LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS: KĘSTUTIS Dirkis, Vytautas Jokūbaitis, Jonas Šiaučiūnas. Į valdybą Jonas Šiaučiūnas.

VILNIUS KRAŠTO LIETUVIŲ SĄJUNGA: Vanda Gasparienė, Julius Pakalka, Petras Noreika. Į valdybą Vanda Gasparienė.

AMERIKOS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ FEDERACIJA: Anatolijus Milūnas, Jonas Talandis, Juozas Šulaitis. Į valdybą Jonas Talandis.

AMERIKOS LIETUVIŲ DEMOKRATŲ LYGA: Stanley Balzekas, Jr., Jokūbas Stukas, Rimas Mulokas. Į valdybą Stanley Balzekas, Jr.

AMERIKOS LIETUVIŲ KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ SĄJŪDIS: Pranas Razgaitis, Algimantas Pautienis, Stasys Dubauskas. Į valdybą Stasys Dubauskas.

———————

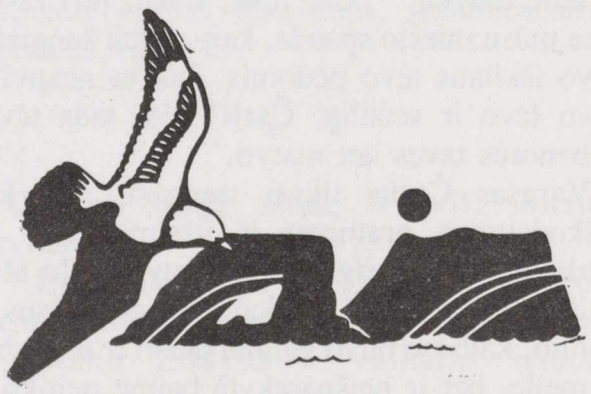

Jaunųjų muzikų vakaras Clevelande

1985 m. spalio 5 d. Clevelande, Dievo Motinos parapijos salėje įvyko antros JAV LB Kultūros tarybos rengtos jaunųjų muzikų varžybos. Varžybose dalyvavo trys dainininkės, trys pianistai, trumpetininkė ir vienas violinčelistas.

Visus scenoje pasireiškiusius muzikus pianu palydėjo Kristina Kuprevičiūtė.

Varžybų vertintojais buvo pakviesti kitataučiai, žinomi Clevelando muzikos mokyklų profesoriai.

Šiam varžybiniam koncertui vadovavo pianistas Andrius Kuprevičius, Kultūros tarybos narys.

Varžybinis koncertas savo programa ir jos išpildytojais buvo įvairus, įdomus ir šiltai publikos sutiktas. Tiek vokalistai, tiek instrumentalistai buvo gerai pasiruošę ir kiekvienas jų atliktas dalykas buvo rimtu dėmesiu publikos išklausytas.

Tai gražus mūsų muzika besidominčio jaunimo būrelis, teikiantis gerų vilčių šios rūšies menininkų prieaugliai. Premijų paskirstymas vyko pagal trijų profesionalų komisijos mutarimą, kurie varžovus objektyviai įvertino. Atžymėti ir pinigines premijas gavo visi dalyviai, žinoma, išskirti buvo tik pirmųjų vietų laimėtojai: instrumentalistų kategorijos: Ilona Kuprevičiūtė, pianistų kategorijos: Angelė Karaliūtė ir dainininkų kategorijos: Marytė Bizinskauskaitė. Kiti varžybų dalyviai-ės gavę II ir III vietą buvo: Marius Gražulis—violinčelė, Ravinderis Vasaitis-Sehgal, Laima Šarkaitė—piano, Rasa Krokytė, Danutė Rukšytė—vokalistė.

Tad toks kultūrinis vakaras, graži Tarybos puoselėjama tradicija, supažindinanti mūsų visuomenę su talentais, kurie papildys mūsų menininkų eiles. —**A.B.**

Jaunieji Muzikos konkurso dalyviai Clevelande. Iš kairės: Akomp. Kristina Kuprevičiūtė, Ilona Kuprevičiūtė, Ravinderis Vasaitis-Seghal, Laima Šarkaitytė, Marytė Bizinskauskaitė, Angelė Karaliutė, Danutė Rukštytė, Rasa Krokytė ir Marius Gražulis.

Participants at the Second Young People's Music Festival in Cleveland. From Left: Kristina Kuprevičius (accompanist), Ilona Kuprevičius, Ravinderis Vasaitis-Seghal, Laima Šarka, Maryte Bizinskauskas, Angele Karalius, Danute Rukšys, Rasa Krokys and Marius Gražulis.

Teisėjai ir dalis publikos II Jaunųjų Muzikų konkurse Clevelande. Iš kairės: Kun. Gediminas Kijauskas, S.J., Birutė Smetonienė, dr. George Chezzy, Norika Paukert, dr. Edwin London.

The judges and part of the audience at the Second Young People's Music Festival in Cleveland. From left: Rev. G. Kijauskas, S.J., Birute Smetona, Dr. George Chezzy, Norika Paukert, Dr. Edwin London.

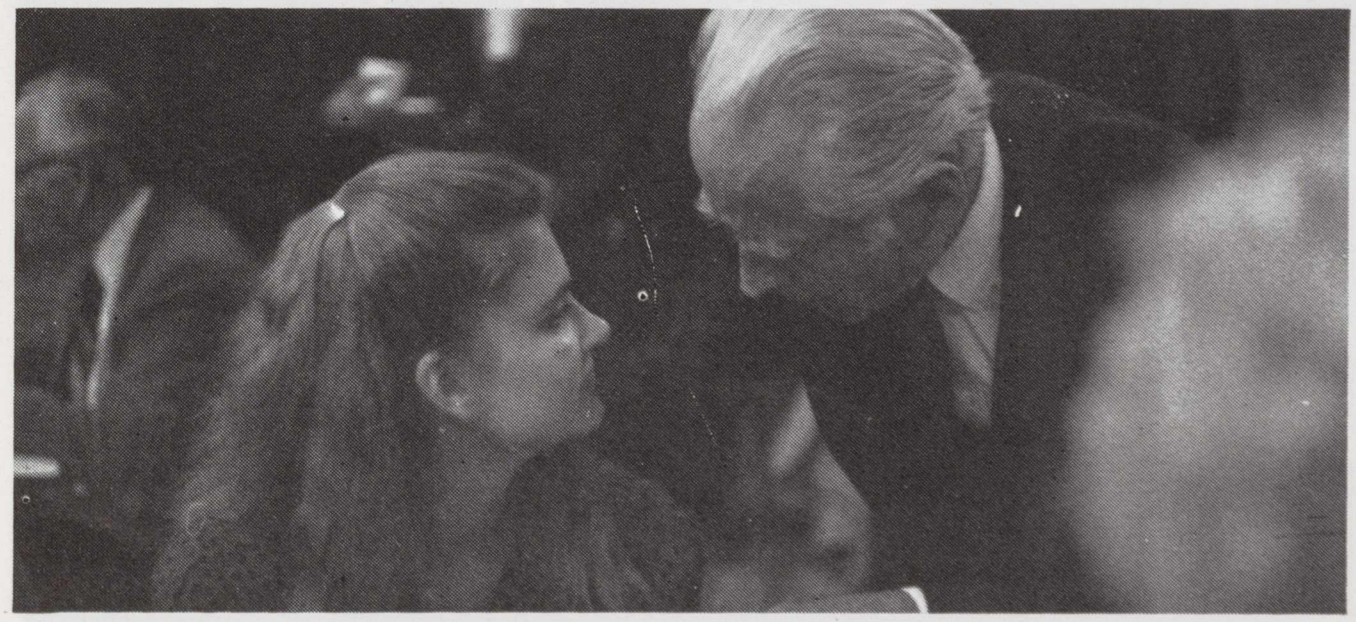

Jaunųjų Muzikų konkurso koordinatorius, pianistas Andrius Kuprevičius, kalbasi su pianiste Laima Šarkaite.

Pianist Andrius Kuporevičius, coordinator of the Young People's Music Festival, talks to pianist Laima Šarka.

Prašome pataisyti

Praėjusio birželio LD nr. rašinyje apie S. Laucių ir jo kūrybą įsibrovusias stambesnės teksto ir korektūros klaidas:

Pradžioje--S. Laucius buvo jauniausias iš 7 brolių (šeimoje buvo dar 3 seserys); gale—S. L. buvo vedęs Elzbietą Pralgauskaitę.

Prašome atnaujinti "LIETUVIŲ DIENŲ" prenumeratą 1986 metams

Prenumeratos kaina:
JAV—$20.00
Kanadiškais—$30.00
Garbės prenumerata—$35.00
Canada $50.00

Adresas:
LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029

LOS ANGELES VYRŲ KVARTETAS

Lapkričio ir gruodžio mėnesiais Los Angeles vyrų kvartetas išplaukė į plačiąją Ameriką su savo koncertais. Lapkričio vidury jie dainavo Detroite, Michigan BALF-o 40 metų sukaktuviniame baliuje, o už savaitės dainavo Clevelande ''Dirvos'' sukaktuvinių metų užbaigimo kultūrinėje popietėje, Lietuvių Namų salėje, gruodžio 1 d.

Abu koncertai buvo sutikti su ovacijomis.

Kai kvartetas grįžo į Los Angeles gruodžio 15 d., puikiai išpildė BALF-o parengime koncertą.

Gruodžio 27 d. kvartetui teko pildyti programą Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimo bankete Ambassador viešbutyje.

Los Angeles vyrų kvartetas Clevelande. Iš kairės: R. Dabšys, A. Polikaitis, muzikas A. Jurgutis, B. Seliukas, E. Jarašūnas ir akt. P. Maželis. —Nuotrauka V. Bacevičiaus

Los Angeles' Male Quartet in Cleveland. From left: R. Dabšys, A. Polikaitis, accompanist A. Jurgutis, B. Seliukas, E. Jarašunas and actor P. Maželis.

Los Angeles vyrų kvartetas dainuoja Balfo parengime šv. Kazimiero par. salėje. Iš kairės: akompanistė Raimonda Apeikytė. R. Dabšys, A. Polikaitis, Br. Seliukas ir E. Jarašūnas.

Los Angeles male quartet during concert in St. Casimir's auditorium. From left: Accompanist R. Apeikytė, R. Dabšys, A. Polikaitis, Br. Seliukas and E. Jarašūnas. —Photo R. Nelsas

Išryškintas Amerikos nusistatymas dėl Jaltos

Prezidentas Reaganas š.m. rugpjūčio 16 d. pasirašė Kongreso priimtą Užsienio reikalų autorizacijos aktą, kuris jo parašu tapo įstatymu. Tarpe daugelio kitų dalykų, vienas šio įstatymo skyrius išreiškia Amerikos Jungtinių Valstybių oficialų nusistatymą Jaltos susitarimų atžvilgiu. Štai jo pilnas tekstas;

804 Skyrius: Nusistatymas dėl Jaltos susitarimo taikymo.

(a) **Konstatavimai.**—Kongresas randa, kad—

(1) Antrojo pasaulinio karo metu Jungtinių Valstybių, Britanijos ir Sovietų Sąjungos atstovai dalyvavo sudarant susitarimus, kurie lietė kitas Europos tautas ir valstybes;

(2) Sovietų Sąjunga nesilaikė 1945 m. Jaltos susitarime prisiimtų įsipareigojimų garantuoti laisvus rinkimus susitarimo liečiamuose kraštuose, ypač pažado ''kaip galima greičiau laisvais rinkimais sudaryti vyriausybes, atitinkančias žmonių valią ir palengvinti, kur būtų reikalinga, tokių rinkimų įvykdymą'';

(3) po 1945 m. daugeliu atvejų Vidurio ir Rytų Europos tautos įrodė savo stiprų troškimą atgauti valstybinę nepriklausomybę ir apsisprendimą, įskaitant ginkluotąjį pasipriešinimą prieš sovietų prievartą įvykdytą Baltijos respublikų užėmimą ir pasipriešinimą Ukrainoj, taip pat Vokietijos Demokratinėj Respublikoj 1953 m., Vengrijoj 1956 m., Čekoslovakijoj 1968 m. ir Lenkijoj 1956, 1970 ir po 1980 m.;

(4) yra tinkama, kad Jungtinės Valstybės išreikštų savo tautos viltis, kad Vidurio ir Rytų Europos tautoms būtų sudaryta galimybė be sovietų trukdymo vykdyti savo valstybinį suverenumą ir apsisprendimą;

(5) yra tinkama, kad Jungtinės Valstybės atmestų bet kokį aiškinimą ar pritaikymą, pagal kurį 1945 m. Jaltos vykdomojo susitarimo pasekoje Jungtinės Valstybės esą priimančios ir pripažįstančios sovietų viešpatavimą Rytų Europos kraštuose.

(b) **Nusistatymas.**—(1) Jungtinės Valstybės nepripažįsta teisėtomis bet kokių įtakos sričių Europoje ir patvirtina savo atsisakymą tokias sritis dabar ar ateityje pripažinti, atmesdamos bet kuriuos bandymus, panaudojant Jaltos vykdomąjį susitarimą, įteisinti Sovietų Sąjungos viešpatavimą Rytų Europos kraštuose.

(2) Jungtinės Valstybės deklaruoja viltį, kad Rytų Europos tautos taikingu būdu atgaus savo apsisprendimo teisę, kad jos atgaus teisę pasirinkti savo valdžią ir kad pagal Atlanto chartos pažadus ir Jungtinių Tautų chartos nuostatus bei Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos Helsinkio baigminio akto nuostatus joms bus sugrąžintos jų suvereninės apsisprendimo teisės.

ENGLISH SECTION

Memories of Christmas in Lithuania

by IRENE LUKSIS GODDARD

WHEN I think of Christmas, sense-memories—sounds, sights and smells arise from their long-term storage and I am again a small girl, pleasantly enveloped in the warm and gentle glow of those days of long ago.

I remember the Christmases of my childhood as times of joy. Children were not expecting presents, as they do here, since there was no such custom. No Santa visited us and Christmas trees were just beginning to be popular in towns, but not in villages and farms.

In the old days Lithuanians celebrated the return of the sun on December 22, when the dark short days begin to lengthen again. Some of that feeling—that "the worst is over," there is hope for a new bright year—seemed to survive in the joyous exuberance of the Christmas season.

Preparations for the festivities were almost as much fun as the celebration itself. Since my family lived in a town, we did have a Christmas tree and some long winter evenings were spent around the large dining room table making ornaments. My favorites were gold and silver walnuts. The shells had to be carefully opened without damaging them and the nutmeats removed (and devoured on the spot). Then a wire with a twist at the end was placed between the two halves of each shell and the halves glued together and painted with a silver or gold paint. The resulting ornament was then hung on a wire to dry.

Mother would buy the Christmas tree at the farmers' market on the Thursday before Christmas. It was usually a spruce—some twenty feet tall, reaching all the way to the ceiling of our parlor, or, as we called it, **salon.**

To put its spun glass hat on the top, we used to call the butler of the men's club next door, since in winter my father was in America and our household consisted entirely of women and my baby brother. Thus "topping" the tree was quite a ceremony. Jonas, the butler, would pull up a table to the tree, put a chair on top of it and on the chair another, smaller **tabouret.** We'd all be standing around, holding our breaths, while he climbed to the top of this pyramid and leaned over, balancing precariously, to place the ornament on the top.

Then everyone would decorate the rest of the tree: with fragile glass birds with spun-glass wings and tails (that sometimes would break off and little slivers would stick in fingers like painful splinters), beautiful angel boats, little houses, mushrooms and many colored balls. There were also candy ornaments and my favorite—little perfect apples—pale yellow, with bright red cheeks. They were crisp and juicy and of just the right tartness. We used real little candles in their metal holders that snapped on the tree—ready for Christmas Eve. Oh, they were grand and lovely those Christmas trees, and their smell was strong, fresh and pungent. It permeated the whole house. One couldn't help but breathe more deeply the fragrant air.

ABOUT A WEEK before Christmas the cooking and baking began. Our large kitchen became a magic world—full of delicious smells of exotic spices and baking meats and pastries. The whole household participated. My job was to whip the egg whites with a spring-like device or cream the egg yolks with sugar in a large earthenware bowl (taking a lick or two in between). On Christmas Eve I got to do the most important task of all—to grind the poppy seed in the ancient dark gray stone mortar with a matching pestle—used only for that purpose this once a year. It was hard work. I would sit on a small stool, with the mortar between my knees and grind away for a long time before the white milk of the poppy would appear and I could smell its unique sweetish smell. The poppy seed milk, diluted with water and sweetened with honey, would be poured over small biscuits, called **šližikai,** and served as one of the traditional twelve courses of the Christmas Eve dinner.

The day before Christmas had its special tasks: there were no meals for grown-ups, only children had a light snack or two. While the kitchen still bustled with preparations for Christmas, mother would bring several large wicker baskets, set them in a row on the dining room table and begin to fill them with goodies. The contents would be chosen to fit the recipient's needs: all had festive foods in them—smoked meats, cookies, chocolate, oranges, etc.; in addition there would be warm mittens or wooly scarves and socks, or even a box of "Deksnys' Miracle Ointment," which father used to bring from America. In the meantime, my brother and I would set out suet and a generous helping of bird seed on our balcony for the little cardinals, titmice and sparrows. According to tradition, all God's creatures should have plenty to eat on Christmas Eve.

In the afternoon my cousins and I would deliver the baskets to a series of old widows and a great big one to the old folks' home by the church.

Then was the time for me to grind the poppies and for my brother to watch for the first star, which would be the signal for the Christmas Eve Dinner (called **Kūčios** in Lithuanian) to start.

Usually there would be about a dozen of us at the table: my mother, grandmother, my brother Vytukas, later my sister Birutė, and I, my cousin (on my father's side) Anelė, my second cousin (on my mother's side) Bronė, two maids, and last, but not least important—my

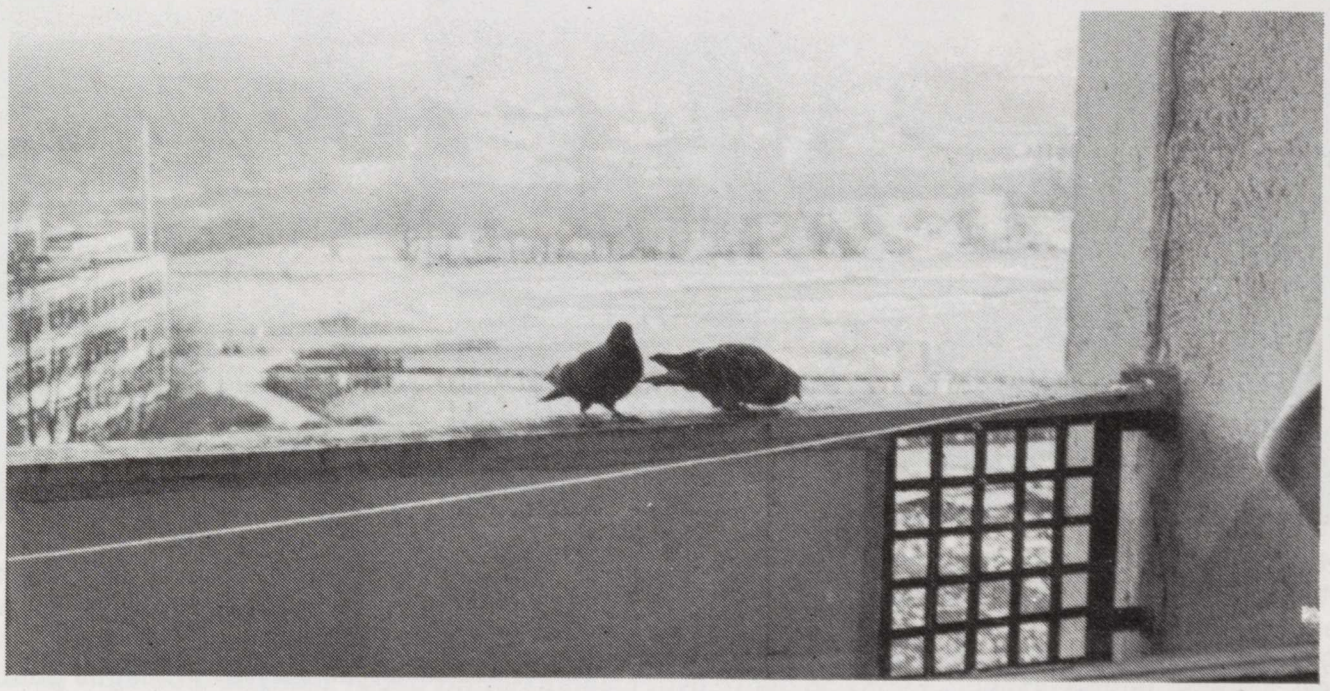

No creature should go hungry on Christmas Eve."
Per Kūčias nė vienas sutvėrimas neturi būti alkanas.

beloved Aunt Elena, the story teller, and her two daughters—Jadvė and Janė. They usually came a day or two before Christmas—at the beginning of schools vacation. Their visit alone would have made Christmas time special. My brother and I were permitted to stay up late and would sit by the window, our noses practically glued to the frozen pane. We would make little peepholes by melting the ice with our finger tips and keep peering through them and listening. Finally, our ears would prick up. Was it, really, the sound of jingling bells we were hearing? Soon, the bells would get louder and a sleigh, driven by our town "cabbie" Itzkis, would pull up in front, steam rising in clouds from the horses. Soon, three bundled-up figures would roll out of the sleigh. Itzkis would unload a couple of suitcases, which would be snatched up by our maids, and in minutes we were hugging and kissing, as if we hadn't seen each other for years.

ON CHRISTMS EVE, in addition to our entire household and Aunt Elena with the girls, an empty plate would be set at the head of the table. It was for my father, who spent all winters in America, showing his movies of Lithuania to the Lithuanian "colonies." That way he was with us in spirit, mother used to say. In front of my grandmother's place there would be a special old silver salver with a large rectangular wafer of unleavened bread with embossed holy scenes on it—of the manger, the Three Kings, etc., sent to us by our church. The dinner would start with Grandma extending the wafer to each of us in turn, so that we all could break off a piece. We ate it in silence and crossed ourselves. Having thus shared this symbolic communion, we began to eat.

The dinner was without meat or dairy products, since we were supposed to be fasting till midnight. We usually had herring with mushrooms and onions, herring with tomatoes, beet soup with little mushroom-filled dumplings, called **ausytės** (little ears), fish in aspic, hot fish with potatoes, winter vegetable salad, sauerkraut sauteed in oil with dried mushrooms, whole boiled wheat with honey, oat pudding, fruit compote, lingonberry gelatin and, always, the **šližikai** with poppy-seed milk.

After dinner came the most important part. All the candles on the Christmas tree would be lit, mother would sit down at the piano and we would all sing Christmas carols. My favorite was **"Gul šiandiena—"** (On the hay/lies today the Redeemer of the world—). After singing all the carols that we knew we'd light the sparklers for a **grand finale.**

Then it was time for us children to go to bed, while most of the rest got ready to go to Midnight Mass. My grandmother usually stayed with us. The food would remain on the table long past midnight—until the rest came home from church. Grandmother told me that in the old days people believed that their dead relatives come to visit on Christmas night and the food was left for them.

Feeling content and at peace, I'd snuggle into my soft down bed, still seeing the image of the sparkling Christmas tree and remembering the carols. From the distance the church bells would be ringing for the "Little Shepherd-Boys' Mass," as we called the midnight service, outside soft large snowflakes would be falling and there was peace in the world.

© Copyright Irene Luksis Goddard, 1985

California Lithuanian Golf Club members at Chicago Golf Tournament Labor Day weekend, 1985. From left: Paul Aras, Vincent Bernota, Rūta Aras, Vytautas Plukas, winner low net, Senior Division; Albinas Markevičius.

Kalifornijos Lietuvių Golfo Klubo nariai, per 1985 m. Darbo Dienos savaitgalį dalyvavo Čicagos golfo turnyre. Iš kairės dešinėn: Paulius Aras, Vincas Bernota, Rūta Arienė, Vytautas Plukas (laimėtojas), ir Albinas Markevičius.

Confusing "Soviet Union" With Russia—Invitation to Absurdity

Harvard Professor Scores Confusion in U.S.

The use of the term "Russia" as a synonym for the Soviet Union is characterized as a manifestation of profound ignorance which "frequently leads to absurd situations." This is the conclusion of Frank E. Sysyn, Professor of History at Harvard University, writing in the November 1984 issue of *Soviet Nationality Survey* (London, England).

Professor Sysyn cites examples dealing with Lithuania. "Foreign delegations proclaim their love of Russian culture to their hosts in Vilnius," he writes, "only to find them respond with hurt Lithuanian pride." He correctly maintains that the limited or distorted knowledge about the non-Russian nationalities blinds Americans to issues of national and human rights in the USSR. "Because of a lack of understanding of Lithuanian and Ukrainian affairs, the world press minimizes the importance of such 'provincial' dissenters, thus granting the Soviet regime much more latitude for repression."

Sysyn believes that this dismal situation can be improved through a concerted educational effort. It is certainly high time that this process be started on the broadest scale.

(from ELTA, December, 1984)

REAGAN DOCTRINE VS. BREZHNEV DOCTRINE?

"The Brezhnev Doctrine must be matched by the Reagan Doctrine. The Brezhnev Doctrine brazenly states that once a land has fallen under the darkness of communism then it must remain communist forever. The Reagan Doctrine states that recent revolutionary forces in the world are democratic and that the spread of communism is not inevitable and can be reversed. We must make the Reagan Doctrine come to life in thoughtful and honest policy."

(**Senator Gordon J. Humphrey,** R-N.H., News Release, May 9, 1985)

Like to read? Many interesting novels can be obtained at Lithuanian Days editorial offices for your reading pleasure. Come on in and see for yourself, and all at reasonable cost.

Wishing You a Warm New Year!

Rasa Banys Prasčiunas

Realtor

Century 21 Los Angeles, CA

Residential - Investment - Relocation

Home: (818) 704-5095 Off.: (818) 883-1723

by Rūta Skirius

Vytautas F. Beliajus

(Conclusion)

Contemporary Issues/Patterns/Trends

Q. In the introduction to her book **International Folk Dancing, U.S.A.,** *Betty Casey says: "My research revealed that there is a wide divergence in the practice and promotion of folk dance ideologies—and even some heated disputes." What is your philosophy about folk dance?*

A. There will always be differences in the purposes and practices within the folk dance field. Some are healthy, some are not, while others are just good for the "soles." I explained that my philosophy of dance was in the preface of my book **Dance and Be Merry.** It has not changed. (For our readers we reprint sections. —Ed.: "folk dances have always been creations of the people. Peasants spent their leisure hours in folk dancing, finding in it the social pleasure otherwise almost entirely denied them. Among the people subject to cultural and economic limitations, the dances remained as the great pleasures of their lives, the only activity in which they could forget their burdens and feel something of the joy of life. Gradually, folk dancing became a thing of the past . . . now they are looking back to dances of their ancestors to find in them true beauty and lasting pleasure . . .")

Q. How do you differentiate between folk dances and ethnic dances? Ethnic dances are presumably more authentic because the idea is to perpetuate the traditions of the native lands. Have you found that indeed they are more authentic?

A. I usually call groups who dance ethnic dances by ethnics as ethnic groups. It may or may not relate to nationhood. The Basques, for example, have no nation to call their own, but they dance ethnic dances. Nationality groups in the U.S. are Americans, but their ethnic background can be anything. Those groups who are not of ethnic descent, I call "ethnic-oriented." Sometimes the ethnic-oriented groups present a better demonstration than the native ethnics; they can even be more authentic than the ethnics. An ethnic group may take things for granted, while an ethnic-oriented group, conscious of "adopting" someone else's persona, often does careful research.

Q. What happens to those ethnic dances whose peoples are transported to another country? Do the dances get transformed?

A. Nowadays ALL dances seem to get transformed . . . some willfully, some unintentionally.

Q. I get the idea that if a Lithuanian, say for example, dances Hungarian or Latvian dances, that is considered folk dancing. But what if a Lithuanian performs, say, authentic kolo dances on a concert tour for a living. Is that still folk dancing? Or what about 3rd generation Lithuanian-Americans, whose ancestry is now mixed, learning Lithuanian dances at a community center. Is that ethnic or folk dancing?

A. Some dances are stage-oriented. They are presented to a captive audience who must be entertained and who may be critical. Such dance performances are dances based on folk motifs, as I said, ethnic-oriented. When 1st, 2nd, or 3rd generation Lithuanians get together to learn their traditional dances, that is still ethnic dancing. It doesn't matter that they are only 1/8 Lithuanian and can't speak the language; they are there for the same purpose—to learn the arts of their heritage.

When a select public meets in a community center or hall for the purpose of learning particular folk dances and everyone present can participate, this is recreational folk dancing. When such groups put on a performance, it is usually a demonstration and not a concert.

Q. The authenticity of folk dances, and their costumes, music, and interpretation seems to be a big issue among some folk dance experts. How important is it to you that the dance, its costume, and its music be authentic and correctly correlated, i.e., a costume from one region of a nation is not worn to a folk dance from another region of that nation?

A. When a concert is presented representing a certain ethnic group, one has to take greater care, e.g., not to wear Serbian costumes while doing Ukrainian dances, etc. But folk dancers who recreationally dance many dance forms need not change costumes each time they do a different national dance.

Q. Are the original authors or their real intentions ever known about individual folk dances? Isn't some improvisation of a folk dance bound to happen with the passage of time and changed circumstances?

A. Changes take place constantly. One participant may add a clap—or whatever—during his exhuberance, and pretty soon everyone else will add that clap . . . and a change takes place. Perhaps a teacher may not quite remember the exact step in a sequence and teaches a replacement step; lo and behold, we have a new version of an old dance.

Q. In one issue of **Viltis** *I detected a derogatory tone in your comments regarding the Ukrainian Dance Production (of Russian importation) at a World Fair, apparently because it performed more as a ballet and acrobatics than folk dance. Do you see much variation in the way Lithuanian folk dances are performed from group to group, state to state, or country to country?*

A. Because of the massive folk dance festivals Lithuanians hold every 4th (5th?) year, with all the groups having to do the same

Dance officials from around the country honor Vyts during the 30th anniversary of VILTIS, in 1972. Left to right: Dr. Leona Holbrook, Brigham Young University, Provo, Utah; Dr. Olga Kulbitsky, Hunter College, New York, N.Y.; Dr. Louise Turner, Auburn University, Auburn, Alabama, Vyts, and Dr. Mary Bee Jensen, Brigham Young University.

Viso krašto šokių vadovai pagerbia Vytą, "Vilties" trisdešimties metų jubiliejaus proga. Iš k. į d.: dr. Leona Holbrook, Brigham Young Universitetas, Provo, Utah; dr. Olga Kulbitsky, Hunter Kolegija, New York, N.Y.; dr. Louise Turner, Auburn Universitetas, Auburn, Alabama; Vytas ir dr. Mary Bee Jensen, Brigham Young Universitetas.

dances in the same way, variations have been practically eliminated among them.

Q. Have any of the folk dances, though standardized, struck you as being consistently incorrect?

A. The only stylistic change which annoys me in contemporary Lithuanian folk dances is the substitution of the original folksy-bouncy polka with something that looks, and is, a Russo-Ukrainian running pas-de-basque. The Lithuanian village folks' version of the polka was charming to watch. Now one barely discerns a bounce polka in Lithuanian dancing. This is probably due to the fact that most, if not all, teachers are ballet school-trained and do not come from rural surroundings.

Q. Have you ever gone abroad to authenticate a folk dance?

A. No.

Q. Are there any NEW folk dances which have only recently been "discovered" in the native countries and which few people know about?

A. The natives of some lands see the researching American coming, and for a **dinar,** or **drachma,** or whatever the monetary unit might be, they'll "discover" a new dance even if it takes all night to figure one out.

Q. Is this true of Lithuania too?

A. Among Lithuanians the story is almost the same. One can't continue performing the same dance over and over, so new ones are created. Tunes which I've known and sung in Lithuania as purely German are now found to be Lithuanian. Some two-figure ballroom type of "folk dances" have grown into lengthy routines or accommodate a large number of participants. Moscow's Moiseyev had a great impact upon many "behind the iron curtain" nationalities; they tried to emulate many of his steps which are actually foreign to their own national character.

Q. Some folk dance experts, choreographers, and musicians take the liberty of creating a facsimile of a piece about which little or nothing is known, maybe not even its prior existence. What are the advantages and disadvantages of creating a folk dance? Should this art form be reserved for "certified" experts and for certain applications, like concerts, rather than for anyone who feels creative?

A. Somebody had to create, or choreograph, the music and dances. None of the tunes and choreographies were handed down from Mount Sinai along with the Ten Commandments. Sometimes it is necessary to be creative with potentially valuable fragments of folk dance culture. Juozas Lingys and others created from limited factual sources. So have I. Choreography is an on-going creative activity.

Some choreographies are suitable as folk dances for mass participation and require hardly any instruction; others require intensive training and are the material for concert performances before a captive audience. To impose difficult stage choreographies on recreational hobbyists would only discourage and dissuade them from participating again.

Q. You, yourself, have "choreographed" dances, sometimes for your performances, sometimes for a performing group. What does your "choreography" mean in the context of this discussion? For what purposes and under what conditions have you choreographed?

A. I have choreographed many types of dances. The stage-type dances were never taught recreationally. They were either solos or duets for me, or were group dances for stage performance on special occasions. For example: A Spanish Gypsy dance for the opera Carmen, or a classical Egyptian dance for Aida, both performed by the Pirmyn Choir, the Hindu Ballet for the Vedanta Society, a Mexican Ballet for Our Lady of Guadalupe, a Lithuanian Ballet for Our Lady of Vilnius, etc. These could not be called folk dances even though we adhered to authentic music and style. One would dare not employ Chinese tunes for an Egyptian ballet!

Q. Have you ever choreograhed a Lithuanian folk dance? When and what has happened to it?

A. Choreographies of mine intended for folk dance purposes which were, and still, are performed at Lithuanian festivals are: Dzuku, Prienu, Suktute, Vedaras, Vestuviu Polka, Oziukai . . . old forms with variants.

Q. A twist to the creation of folk dances or folk music is their modification, or stylization, ostensibly to conform with contemporary tastes and preferences. What do you think of these efforts in general?

A. It depends on the purposes for which they are being modified: Stage?—O.K. For the handicapped?—O.K. For kindergarten or primary graders?—O.K. It is perfectly acceptable to meet the needs of special circumstances.

Q. Semi-professional performing groups were once comprised of ethnic groups. But more and more we see Americans organizing performance groups, like the AMAN, or the Duquesne University Tamburitzans. I presume one necessary objective of each group is to fill the house in order to continue making a living from dancing. I am curious: Is there any kind of rivalry or animosity among performing groups, and with ethnic groups?

A. I would say there is some competitiveness rather than animosity among performance groups. Each is trying to out-do the others with some extra-specialty in their presentations.

Q. Do these groups ever collaborate for the benefit of the field, like with grand concerts?

A. Not the name groups. The smaller groups do come together for a grand annual concert. The name groups wish to show off their specialization and have enough of an independent following that they don't need the support of other groups to attract a large audience.

Q. Is there an official forum for the sharing of costumes, musicians, or techniques among groups?

A. There is no official forum, but it has been done in emergencies. Performing groups spend a lot of money replicating the authentic costumes and music of specific regions. They are careful and guarded with them.

Q. Over the past 40 years, has the popularity of international folk dancing increased or decreased generally, relative to population growth?

A. It has decreased generally. Folk dancing was popular from the 1940s to the 1980s. Its popularity has declined fairly recently, as of the 1980s.

Q. What do you see as a potential threat to the popularity or existence of folk dancing in this country?

A. The lack of good leadership.

Q. Do other countries have folk dance enthusiasts (not ethnic dancers) like we do?

A. Only England, Germany and Israel have international folk dancers like in the U.S.A. Most other countrymen still stick to their own national dances.

Q. How has the popularity of square dancing fared throughout this period?

A. Square dancing has the largest number of adherents. It is the American national dance. Every city of any size will have a square dance club. Their annual conventions attract thousands of people. The Western style (Rocky Mountain area) seems to predominate. It almost overrode the regional styles of the South, Atlantic coastline, Texas, Kentucky, etc. But the **Contras** from New England and **clogging** from the Appalachians still maintain their popularity.

Because the Baptists and Methodists of the Southeast prohibited all forms of dancing, of the genre of play-party-game dances and songs, only singing was permitted for many years. When the fundamentalist churches finally lifted the ban on dancing, it was too late to rekindle the quenched dance forms. The play-party dances have been lost to the popular culture. They are perceived as "museum" pieces.

Q. In the early 1970s you named California as the state with the greatest number of international folk dancers. Is this still true in 1985?

A. Yes, California is still the leading state in terms of folk dance adherents, if the composition of **Viltis** subscribers is any proof of this. One quarter of our readers are Californians. At one time they comprised a whole

third, but the old-timers are dying out and replacements are slow in coming. Most of our readers have been with **Viltis** from 25 to 42 years.

Q. Which other states show the greatest number of participants in international folk dancing?

A. Again, judging by the **Viltis** readership, the other states are: New York, Pennsylvania, Illinois, Ohio, Michigan, Wisconsin (mostly Milwaukee), Texas, Washington State, Colorado, New Mexico (mostly Albuquerque), Virginia, Maryland, New Jersey, and Minnesota.

As for Lithuanian dancers—Chicago can't be beat.

Q. Which age group constitutes the largest population of folk dance enthusiasts today? I remember when folk dancing was taught in primary schools. Is it still part of the primary school curriculum?

A. College students, young adults, and elders, depending upon the city and vicinity of college, are the most likely people to be attracted to folk dancing. As for grade and high schools, folk dancing has been eliminated from the curriculum in most schools due to budget cuts in the past two years.

Folk dancing has no age limit. It's a good, clean form of recreation and exercise. Besides, as one **Viltis** reader stated recently, "It is a candy-coated education." One learns a great deal while having an enjoyable time.

Q. Which nationality group seems to be the most active in organizing folk dance festivals?—in teaching their youth ethnic dances?—in otherwise reaching out to edify the general public in this country?

A. The Scots and the Irish have annual contests and "games." The Ukrainians and Latvians also hold festivals for song and dance. But the honor of holding the very largest festivals, nationality-wise, with demonstrators in the thousands, goes to the Lithuanians. I hope they continue to hold them, and hold them in Chicago where it can draw upon the support of the largest Lithuanian community.

Q. What do you think the future holds in store for folk dancing in this country?

A. I believe that folk dancing as a recreational activity, as a hobby, and as a means of preserving ethnic identity, is here to stay. It will have fluctuating periods, but it will have its devotees. After all, it is an enjoyable pastime and by far more interesting than jogging . . . with its limited challenge to the intellect and complex skill development. Folk dancing produces instant companionship and one does learn a little something about other ethnic groups and customs.

Q. Which regional forms of folk dancing do you see attracting more interest in the future?

A. Folk dancers are also faddists. Some years Greek, Yugoslav, or other non-partner dance forms have predominated. Other years Scandinavian, Hungarian, or Appalachian dances have been favored. However, at folk dance festivals the programs are usually well-balanced between the current favorites and the international classics.

Q. Which of folk dance camps, festivals, and clubs seem to be the most influential in attracting and spreading devotees?

A. Of the week or longer folk dance camps held annually, the University of the Pacific is the most popular and prestigious, followed by the Maine camp, San Diego Folk Dance Conference, Idyllwild Camp (California), Kentucky Dance Institute, and the Fred Berk Israeli Camp (Mendocino, California). Then there are numerous weekend camps.

Reflections/Personal Opinions

Q. One of your contemporaries, another folk dance pioneer, cited **Viltis** *as "probably the greatest contribution" of your life to this society. Looking back on everything you have accomplished, what do you think about her statement?*

A. No doubt, **Viltis** is quite an accomplishment. It is known world-wide among the folk dancers. We have readers in Japan, Hong Kong, and many other countries. It has the largest amd most faithful clientele . . . all "Viltites" become friends.

Q. Which honors have you received that you are most proud of?

A. I have received many honorary citations from universities and organizations , large and small. I am proud of each and every one, which I display on my walls. However, I wish to mention one which might be considered the most significant of all my awards. On March 26, 1972, in Houston, Texas, I was declared "The Man of the Year" by the prestigious Dance Division of the American Association for Health, Physical Education and Recreation (AAHPHER), a nation-wide organization consisting of Physical Education teachers from all the universities and colleges in this country.

Q. You have expressed some concern over the future of your magazine which is patently an outstanding medium for becoming acquainted with folk dancing, for expanding one's expertise in the cultures and folk dances of many nations, and for staying informed of the events and associations in the field. What is your primary concern?

A. Naturally, I am not getting any younger. I've had a number of close brushes with **Giltine** (the Lithuanian goddess of death) and some day she will snatch me. There have been a number of organizations expressing interest in the future of **Viltis.** However, no matter who will continue it, **Viltis** will lose some of its present character which I have nurtured: that is, as a friendship-oriented, personal, and mostly Lithuanian-news oriented magazine.

Q. How has the appearance of numerous

V. Beliajus organized and directed the largest ethnic festival in Denver during the Bicentennial year. Left to right clockwise: Lolita Rutelionis, representing Lithuania. Next: German, Ukrainian, African, Mexican, Japanese and Scottish.

V. Beliajus suorganizavo (ir vadovavo) didžiausią Tautų festivalį Denveryje dvišimtmečio metų jubiliejaus proga. Iš k. į d.: Lolita Rūtelionis, atstovavusi lietuvius, toliau atstovai: vokiečių, ukrainiečių, afrikiečių, meksikonų, japonų ir škotų.

other folk dance publications affected your circulation)

A. To date, none of the existing magazines have threatened **Viltis. Viltis** has the largest circulation of all folk dance magazines, accomplished I might add without any hired help or other staff members. For me, **Viltis** is my child and I tend it with love and care. Had there been hired help, readership most likely could have increase tenfold. But for a one-man undertaking I am satisfied with the number of readers and do not wish to buy additional readers with publicity. The "mouth-to-mouth" publicity suffices.

Q. Which performance has been the most meaningful to you? Which folk dance festival has . . .

- *been the largest you've ever organized?*
- *been considered the most successful that you have organized or participated in?*

A. I've organized and trained in many dance recitals; I've also been a mere participant in countless festivals. But of the public events created by my initiative which attracted hundreds and even thousands were: (1) the Lithuanian St. John's festival in Chicago's Mark White Square in 1939; (2) the Lithuanian festival in Marquette Park in 1940; (3) the first International Folk Dance festival in the south in 1943 (Fairhope, Alabama); (4) the Via Dolorosa Easter Pageant in which all churches except Catholic took part (Fairhope, Alabama); and (5) the Bi-Centennial Folk Dance pageant in Denver, Colorado, in 1976. All were very successful by my standards.

Q. How has your Lithuanian ancestry and heritage influenced your personal goals, convictions, and style?

A. Nationality mattered less than the specific "peasant" or village environment on my style and goals. I became acutely aware of this when I visited Lithuania this summer. In my memories, I recall all the songs we sang and traditional rituals we upheld. During my visit I tried to relive some of these experiences but found out that I was the only one who remembered all the songs and all the verses of songs they did remember. They were very surprised of my knoweledge of what they call **kaimeciu dainos.** Had I been brought up in town, I would not have learned 1/2 or 1/3 of what I know and love about folk songs and traditions.

Q. You have never married and have no children of your own who will ever be able to answer the previous question. Do you regret not having your own family?

A. Who can say? I am so settled in my ways now. Perhaps I would have done things differently if I hadn't been sick so much of the time.

Q. About your all-time favorites . . .

St. John's (Joninės) festival which was produced and presented by Beliajus in June, 1939 in Mark White Square park, and in June 1940 in Marquette Park. Both events were attended by thousands of people. It was the largest ever Lithuanian spectacle for non-Lithuanians as well. Shown in center of picture, sitting in front of standing man in white is the late Dr. Petras Dauzvardis, Consul to free Lithuania, Marija Baronaite, a guest from Lithuania, and Mrs. Josephine Dauzvardis, current Lithuanian consul.

Pirmoji Joninių šventė pastatyta V. Beliajaus 1939 metais Mark White aikštės sode ir 1940 m. birželio mėn, Marquette Parke. Nuotraukoje viduryje, gilumoje, a.a. dr. Petras Daužvardis, Lietuvos konsulas, Marija Baronaitė, viešnia iš Lietuvos ir p. Juzė Daužvardienė, dabartinė Lietuvos konsulė.

Q1. Who was your all-time favorite dance partner?
A1. Weneta Grybas-Childs, now of Solana Beach, California.
Q2. Which is (are) your favorite folk dances . . . to watch?—to dance?
A2. Anything that is done well I like to watch. I don't like sloppy work. I like Oriental dances, like from India, Thailand, or Burma, because they are so novel.
Q3. Which is you favorite international folk dance group?
A3. I don't have a favorite. I like those who seem to love what they do.
Q4. Which is your favorite Lithuanian folk dance?
A4. Rezginele, because of its interesting choreography.
Q5. Which is your favorite contemporary Lithuanian folk dance group?
A5. I've only seen three groups perform at close hand—Razutienes group, Sagys' group, and one group in Chicago. There are hundreds of groups and I wish I could say I've seen them all. I do want very much to see some of the Eastern and Canadian groups. But since I haven't, I can't judge which is the best.

Q. Vyts visited Lithuania for the first time since he left the home country as a child. His impressions are captured in a letter to this editor, which he wrote shortly after coming back. I here excerpt the relevant sections.

A. "My trip to Lithuania was fantastic. I am happy that I've had the opportunity to go. Vilnius was an inspiration to every Lithuanian (that I traveled with) who visited the city. They returned better and more patriotic Lithuanians and even more disenchanted with the Russkies. No one of the hundreds who went to Lithuania went there to celebrate the occupation, nor did anyone attend any ceremonies to Lenin anywhere or even mention his name. They went to see relatives, and at the same time, see the song and dance festival which is held every five years. The festivals were not dedicated to Lenin, but to the **'Musu Daina Tau Tevyne'** period. When **'Lietuva Brangi Mano Tevyne'**

Newspapers Remind All—Lithuania Is Not Gone

By GARY THATCHER
Christian Science Monitor

VILNIUS, Lithuania—The kerchiefed worshippers in St. Theresa's Roman Catholic church intone a solemn hymn, and the evensong drifts outside to Gorky Street.

There it trails along behind three Soviet soldiers out for a stroll. The waning sunlight glints off the red stars on their caps. It also casts a glow on the golden crown atop a steeple further down the avenue.

The music fades as the soldiers near the ornate building. It is—or, rather, was—St. Casimir's church, dedicated to the patron saint of this small, predominantly Roman Catholic republic on the Baltic Sea. It is now a museum of atheism, established and run by the Soviet state. Inside, a woodcarving depicts a monk in prayer, blissfully unaware of the suffering masses around him. A stained-glass window quotes a Lithuanian philosopher saying "There is no God."

The museum's presence in the center of this centuries-old city is a constant reminder of the mark the Soviets have made on Lithuania and its main church. It has been 45 years since Soviet troops occupied the nation and imposed a communist government, ending Lithuania's two decades of independence.

It has been 30 years since the consecration of the bishop of Vilnius, Julijonas Steponavicius. But Soviet authorities never allowed him to take office, and he has been in exile in the small Lithuanian town of Zhagare for most of that period for asserting that ecclesiastical law—not Soviet law—should govern church affairs.

"He was sent to a remote area. He is still there, because he refuses to recognize the state laws," says Edvardas Juozenas, deputy director of the Lithuanian Council for Religious Affairs, the government's overseer and regulator of church affairs.

Government authorities are, of course, spotlighting the 45th anniversary of Soviet rule here as the "liberation" of Lithuania from "bourgeois" forces. But many Roman Catholics view the occasion as another tumultuous chapter in the troubled history of their country.

"Our situation is very difficult," said one worshipper in the Lithuanian capital.

Lithuania is wedged between Russia and Poland, which is predominantly Roman Catholic. Soviet authorities have seen to it that Polish unrest has not spilled over to Lithuania. But here, as in Poland, the Catholic Church has become a sanctuary for Lithuania's cultural heritage and, in some respects, its national identity.

For that reason, the government keeps a weather eye on church activities and waits for the extinguishment of religion that Marxism-Leninism holds is inevitable. Meanwhile, it restricts church activities and forbids religious instruction for the young.

"If you speak of the reality, even in the countries where Marxism-Leninism is not the ideology, there is a threat that the church will pass away in time," says Juozenas. But, he says, "If someone says the church is oppressed here, it's not true." It is merely that "certain historical processes are going on," he says.

Undeniably, the Catholic Church here has changed in the 45 years Lithuania has been a Soviet republic. Church property has been confiscated, chapels and monasteries closed, and some priests arrested. At present authorities permit only one seminary to operate and they limit numbers of applicants.

The number of priests declines yearly. Church officials say there are not enough to serve the country's 630 parishes.

The government also controls all printing presses—and church publications. The Bible is issued infrequently in Lithuanian translation, and in limited numbers. The most recent press run was in 1972, when 12,000 copies were produced.

In 1982, Juozenas was quoted as saying a new edition would be issued "soon." Now, he says, printing will be possible in 1987. He will not say how many copies will be produced.

Church leaders are awaiting the decision hopefully, because 1987 marks the 6th century of Christianity here.

Indeed, the government does make concessions to the church from time to time. For example, it occasionally allows church officials to travel to the Vatican and to Catholic gatherings in other countries.

A delegation returned from the Vatican only last month, says Juozenas. And the government is now printing 160,000 copies of Catholic prayer books, he adds.

The Catholic Church's problems stem from its own falling popularity here, as elsewhere, he says. And the Vatican, he claims, is trying to shift the blame for the decline to the Soviet government.

Church officials were unavailable for comment. One, on finding two American reporters at his door, said, "Please. I won't answer questions. You can look at the church. See all there is to see. But no questions."

A far different picture emerges from an underground publication called the Chronicle of the Catholic Church in Lithuania. Over the last 13 years, in more than 60 issues, it has described in detail a church in trouble. It claims the Soviet secret police have disrupted church festivals, infiltrated the seminary, and harrassed and imprisoned believers.

(From THE HARTFORD COURANT, June 13, 1985)

VYTAUTAS BELIAJUS

(Continued from Previous Page)

was sung (and with so much feeling), the applause was thunderous. A long shouting ovation followed. This song seems to have become THE secret national anthem. I've heard it on four occasions not connected with the festival.

From all the people who have visited Lithuania previously I heard that the situation improved greatly. There was no more fear of the natives mingling with foreigners. The people were free to wander the streets. I walked through many streets in Vilnius and through the Laisves Aleja in Kaunas by myself. Within the cities the people seem happier than in the past and there certainly was more food available.

The **'veikiančios'** (still open for services) churches were packed on the Sunday that I was there, with many standees—men and young people standing on the outside steps of Šv. Rapolo Church. Our busload of sightseers went up to pray at the chapel of Our Lady of Vilnius **(Aušros Vartai).** Many of the tourists wore crosses around their necks and Lithuanian national insignias, like the **Vytis,** in their lapels. Before leaving, I was frightened by the people in the U.S. into removing them from my person.

Naturally, not everything is hunky-dory. There are plenty of reminders that Lithuania is an occupied land, and there are still many unpleasantries in full view and experience. But Lithuanians survived an occupation of 125 years previously, perhaps under harsher conditions, and will survive this one. **Kas bus, kas bus, bet lietuvis nepražus.**

On July 26 I was reminded that it was St. Anna's feast day. The Lithuanians are conscientious about keeping the holidays. How many American-Lithuanians know how to celebrate feast days like St. Patrick's or St. Valentine's in meaningful ways.

I was positively enchanted with Vilnius. I'd encourage Lithuanians to visit their homeland to become inspired and to inspire their relatives and friends not to abandon hope: We are with them. Some day there may be a song and dance festival in Lithuania when the Lithuanian groups of the diaspora will dance and sing together in a happier Lithuania.

LITHUANIAN RECORDS

Whenever you find yourself in the Los Feliz-Silver Lake area, stop by at the *Lithuanian Days* bookstore and select some Lithuanian records, including: opera, folk and classical songs, choirs, soloists, etc. We are located at the intersection of Sunset Blvd., Fountain Ave. and Hoover St.

LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029
Tel. (213) 664-2919

Please write! Letters from our readers is most appreciated. We would like to hear from you! Constructive, or what have you, let us have your opinions and thoughts.

A Slight in Russia, A Knight in Lithuania

. . . reads the headline in the Orange County Register (October 19, 1985). Chorale and orchestra director William Hall from Whittier, California is certainly one who will never confuse Lithuania with Russia after his musical tour experience this summer. Two of only five scheduled concerts—in Stockholm, Helsinki, Leningrad, Moscow, and Vilnius—were abruptly canceled without explanation. Guess which two! By contrast, the Lithuanians warmly received the conductor and bestowed the honor of "knighthood" on him.

Hall was knighted by "the head of the city government" (of Vilnius) after the 104-member chorale performance. He describes the exerience: "What they do is lay a long sash on you, tie both sides and say something in Lithuanian—that you've just received the Order of Vilnius." Hall's recollection of "Russia," on the other hand, consist not only of the rude cancellations but also of filthy trains and bugged rooms. "We were bugged and they admitted it; they were trying in a sense to scare us," he is quoted as saying in the article.

———————

LITHUANIANS, TOO, WERE PROSECUTED

Another case can be added about the absence of equal justice, clearly outlined in your journal by Allan C. Brownfeld in his excellent article, "Anti-Communist Demonstrators Persecuted, Anti-Apartheid Protesters Set Free" (February 9 issue).

On July 18, 1980, a group of 18 American-Lithuanians, mostly college students, staged a peaceful demonstration near the Soviet Embassy in Washington, DC., protesting the suppression of freedoms in Soviet-occupied Lithuania. They were all arrested, dragged for months through the court proceedings in Washington, and finally, on Dec. 4, 1980, several received fines.

Among the punished was the Rev. Casimer Pugevičius of Brooklyn, N.Y., director of Lithuanian Catholic Religious Aid. He can be considered a Lithuanian Bishop Tutu. The only difference is that he is white and fights against Red oppressors.

Today demonstrators against the South African government go free and receive great publicity as heroes from the press and TV. What about equal application of law to everybody as the Americans like to brag? And what is the difference in government behavior in Pretoria and Washington, D. C.? Both behave politically.

—*Jonas Balys*
Silver Springs, Md.

(From Human Events, April 13, 1985)

———————

Have you renewed your subscription for 1986. If not, please do so so as not to miss many interesting articles in the coming year.

A scene of a Lithuanian wedding, the braiding of the wreath of rue (Rūtų vainikėlis) demonstrated during 1974 in Central Mexico. The Mexican girls learned about a dozen Lithuanian folk songs. The presentation was directed by V., Beliajus.

Lietuviškų vestuvių scena, supynimas rūtų vainikėlio, pademonstruota 1974 m. Centrinėje Meksikoje. Meksikiečių merginos išmoko lietuvių vedybinių dainų. Vaidinimui vadovavo V. Beliajus.

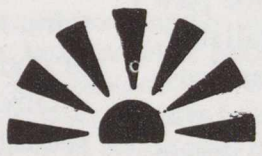

Lithuanian women artists, from left: Ada Sutkus, M. Stankūnas, M. Ambrozaitis and Vanda Balukas.

Lietuvės moterys dailininkės surengė meno parodą. Iš kairės: Ada Sutkuvienė, Magdalena Stankūnienė, Marija Ambrozaitienė ir Vanda Balukienė.

GARBĖS PRENUMERATOS

I. ir K. Aižinai, Chicago, IL
A. Andriušis, Dorchester, MA
P. Aras, Santa Monica, CA
Rev. J. Bacevičius, Kintyre, ND
H. S. Bajaliai, Los Angeles, CA
G. Balanda, Warren, MI
E. Balceris, Santa Monica, CA
L. Baltrėnas, Los Angeles, CA
A. Balcytis, Chicago, IL
V. Barkus, Omaha, NE
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
P. Beltran, Montebello, CA
Rev. A. Bertašius, Patterson, NJ
V. Bieliauskas, PhD, Cincinnati, OH
A. Biliūnas, Lake Park, FL
A. G. Brazėnas, Royal Oak, MI
J. Briedis, W. Bloomfield, MI
R. Bužėnas, Los Angeles, CA
V. Čekanauskas, garbės konsulas Los Angeles, CA
J. Čiurlionis, Phoenixville, PA
Rev. V. M. Cukuras, Putnam, CT
St. Daugėla, Santa Monica, CA
A. Daukantas, Santa Monica, CA
Vysk. A. L. Deksnys, Vokietija
A. Dičius, Santa Monica, CA
Inž. A. Didžiulis, Columbia
V. Dovydaitis, San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
A. Drukteinis, Bedford, NH
J. Dženkaitis, Glendale, CA
East Cambridge Branch Library, MA
B. Gajauskas, Santa Monica, CA
A. Galdikas, Los Angeles, CA
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
Pr. Gasparonis, Los Angeles, CA
R. Giedraitis, DDS, Los Angeles, CA
J. Girevičius, Ont., Canada
K. Gogelis, Redford, MI
A. Grigas, Chicago, IL
I. Gurčinas, Los Angeles, CA
Dr. V.Gutauskas, Venezuela
P. Gylys, Olympia, WA
R. Janowska, Norristown, PA
V. Janušonis, Dousman, WI
E. Jarašūnas, Santa Monica, CA
E. Jonušas, Omaha, NE
Inž. A. Jonynas, Pacific Palisades, CA
Dr. J. Jurgilas, Rancho Sta Fe, CA
J. Karmuza, Waterbury, CT
K. Karuža, Los Angeles, CA
Dr. S. Karuža, Rolling Hills, CA
J. N. Kiaušas, Harrison, NJ
Rev. M. Kirkilas, Beverly Shores, IN
Dr. Alf. Kontvis, Westminster, CA
Dr. J. S. Kriaučiūnas, Putnam, CT
J. Kregždė, Cincinnati, OH
Dr. L. Kriaučeliūnas, Lockport, IL
Rev. J. Krivickas, Cohoes, NY
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, CA
S. Kudokas, Santa Monica, CA
J. Kutra, Santa Monica, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
L. Lengnikas, Hamilton, Canada
J. Levickas, Palos Verde, IL
G.T. Levinskas, Creve Coeur, MO
E. Likanderis, Chicago, IL
J. Lukas, Orange, CT
K. Majauskas, Chicago, IL
F. Masaitis, La Mirada, CA
B. Maskeliūnas, Toronto, Canada
Inž. V. Mažeika, Park Ridge, IL
A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA
V. Mileris, M.D., Livonia, MI
A. Milius, Santa Monica. CA
J. Mitkus, Los Angeles, CA
J. Mulokas, Santa Monica, CA
A. Musteikis, Fallon, NV
A. Naudžiūnas, So. Boston, MA
M.L. Namikai, M.D., Glendora, CA
A. Pakalniškis, Hamilton, Ont., Can.
Rev. T. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Palubinskas, New York, NY
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
V. ir A. Pažiūra, Agoura, CA
F. Petrauskas, Syracuse, NY
J. Petrikonis M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
J. Pleinys, Hamilton, Ont., Can.
P. Pranis, Vista, CA
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, NY
Rev. dr. P. Ragažinskas, Central, NM
St. Radžiūnas, Omaha, NE
G. W. Radvenis, Los Angeles, CA
Kun. V. Radvina, Clover Valley, CA
Inž. J. Rasys, Cambridge, MA
K. Raudys, Toronto, Ont., Can.
K. R. Ražauskas, Dearborn Hts., MI
Kun. A. Rubšys, Manhattan College, NY
A. Rugys, Lantana, FL
Kun. P. Sabulis, Waterbury, CT
R. Sakas, Glendale, CA
M. Šarauskas, Winnipeg, Canada
C. Sarpalis, Baltimore, MD
D. Schmutzer, Glendale, CA
C. Shimkus, W. Hartford, CT
M. R. Shalins, Woodhaven, NY
A. Sinkys, Santa Monica, CA
E. ir. J. Sinkiai, Santa Monica, CA
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA
F. Speecher, Los Angeles, CA
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI
E. Stirbys, Santa Monica, Ca
R. Stirbys, Philadelphia, PA
D. Surantas, Rockford, IL
Inž. J. Talandis, Olympia Fields, IL
Talka Credit Union, Hamilton, Canada
V. Tamošiūnas, Detroit, MI
B. Tiškus, Collinsville, IL
A. Trainis, Richmond Hill, NY
T. K. Trečiokas, NJ
V. Urbaitis, Mayfield Hts., OH
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
V. Urbonas, St. Petersburg, FL
A. Uždavinys, Canton, MI
O. Vaitas, MD, Farmington Hills, MI
A. Vaitkus, Bellville, IL
A. Vakselis, Richmond Hills, NY
Dr. J. K. Valiūnas, Southampton, NY
V. Vidugiris, Palos Verdes, CA
A. Vitėnas, Middletown, NJ
J. Vitėnas, Washington, D.C.

"Lietuvių Dienų garbės prenumeratoriais skelbiami, kurie kasmet prisiunčia po $35.00.

AUKOS

Aukos Lietuvių Dienoms ir spaudai

Aukos po $250—
Peter K. Kilda Fund
Aukos po $50—
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
Aukos po $15—
C. Sarpalis, E. Stirbys
Aukos po $10—
E. Naujokaitis, A. Trečiokienė,
Aukos po $5—
P. Druskis, V. Klova, M. Šimkus, O. Adomaitis, J. Briedis, J. Dabrėga, J. Kaulius, B. Latoža, Z. Miliūnas, A. Ruigys, Rev. E. Sstatkus, Rev. J. Tautkus.

Labai ačiū už parėmimą L.D. žurnalo.

A. Skirius, leidėjas

Aukos kompiuterio fondui

Aukos po $60.00—
V. Vidugiris (CA)
Aukos po $50.00—
A. ir R. Nelsai (CA)
Aukos po $10.00—
P. Pagojus (MI)

PREMIJA JAUNIMUI

Dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūnui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę

Eugenijaus Kriaučeliūno premiją

Premijai skirti sąlygos yra tokios:

1. Eugenijaus Kriaučeliūno 1000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireiškusiam raštais (lietuvių, anglų, ar kita kalba), veikla, organizaciniu veiklumu, ar jaunimo vienetui (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai reprezentavusiam lietuvius ir Lietuvą vienerių metų bėgyje;

2. Premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskiri asmenys iki kiekvienerių metų gruodžio 31 d. (pašto antpaudas);

3. Premijuotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma Jury komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio Lietuvių Sąjungos valdyba ir JAV Lietuvių sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučelūnų šeima;

4. Jury komisija, aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki sekančių metų vasario 15 d. ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko ir pobūdžio;

5. Premijai asmenys ar vienetai siūlomi raštu, nurodant tiksliai premijai tinkamumo motyvus, ir siunčiami:

Eugenijaus Kriaučeliūno Premijos Komisijai
12500 Pawnee Road
Palos Park, IL 60464

Taikos ir Laisvės Žygio dalyviai pradeda demonstracijų eiseną Stockholme (Švedijoj).

Baltic Peace and Freedom Cruise members demonstrate in Stockholm, Sweden.

GINKIME LIETUVIŲ TEISES

Nepamitrškite savo aukos Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu; 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui.....US.....

Pavardė, vardas.....

Adreses.....

LIETUVŲ DIENOS

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y.—"Darbininko" adm-ja
So. Boston, Mass.—S. Minkus
Chicago, Ill.—Balys Brazdžionis
"Gifts International", "Parama", "Marginiai"
Cleveland, Ohio—J. Zilionis
Detroit, Mich.—St. Anthony's Parish Library
Los Angeles—P. Domkus
Putnam, Conn.—Immaculate Conception Convent
Rochester, N.Y.—A. Sabalis
Waterbury, Conn.—"Spauda"
Woodhaven, N.Y.—"Romuva"

AUSTRALIJOJE

Norwood—K. Pocius
Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda—F. Sodaitis
Mirren, S.A.—J. Rupinskas
Lewisham—Msgr. P. Butkus

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris
Toronto, Ont.—V. Aušrotas, A. Kuolas, St. Prakapas
Montreal, Que.—P. Rudinskas (Parish Library)

AMERIKOS BALSAS
(VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos laiku (10:15 vakaro Vašingtone) 31, 38, 42, ir 49 metrų bangomis.
Pirmoji vakarinė laida 18 val vakaro Lietuvos laiku (10 val. ryto Vašingtone) 20, 25 ir 31 metrų bangomis.
Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro Lietuvos laiku (12 val. vidurdienį Vašingtone) 14, 15, 20 ir 25 metrų bangomis.
Šie laikai **vasaros** metu. **Žiemos** metu tiek Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį atsukti vieną valandą.

VOICE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

Naujai išleistą plokštelę

TU MAN VIENA

įdainuota

LOS ANGELES VYRŲ KVARTETO

Galima užsisakyti per

LIETUVIŲ DIENAS
4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029

Kaina: $10 plus $1 pašto išlaidams

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
VLADAS GILYS, pirmininkas
Programų koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel.: (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima sekmadienio popietėmis 3:15-4:00
WBMD—740 Kilocycles
Šios programos vedėjai:
Albert J. Juškus—4515 Wilmslow Rd.
Baltimore, MD 21210 Tel. 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, MD 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų** girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto **Boston, Mass.—WLYN—1360 bangos AM** programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka. Taipgi pas mus gaunamas "L.D." žurnalas, ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų, plokštelių ir lietuviškų suvenyrų.
71 Farragut Rd., So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-0489

Lietuvių Radijo Valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais
9-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, MA 02402
Telefonas: (617) 586-7209

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Radijo Šeima
šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 val ryto iki 9:30 val. ryto
Visos programos iš WBMX stoties 1490 AM banga
Programos vedėja:
Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos
7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629
Tel.: 778-1543

LIETUVOS AIDAI
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties WCEV 1450 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
6955 S. Campbell Ave.
Chicago, IL 60629 Phone: 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų programa
kas šeštadienį 12:30 p.p.
11110 AM banga, WTIS stotis
veda **KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ**
Rašyti **6955 S. Campbell Ave.**
Chicago, IL 60629
Telefonas (312) 778-5374
Atstovas St. Petersburge—K. Kleiva
Tel.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Įsteigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 m
Vedėjas—Juozas Stempužis
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas: (216) 382-9268

. . .

Dvisavaitinė religinės minties programa
GYVENIMO VARPAI
sekmadieniais 6:30-7:00 val. ryto
WRMR AM 850
Kun. G. Kijauskas, S.J.
18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119
Telef. (216) 531-4263

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas—Lithuanian Voice
WCAR—1090 BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef.: 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VAL.
2222 Franklin Rd.
Bloomfield Hills, MI 48013
WPON—1460 AM

Pirmadieniais ir penktadieniais nuo 3-4 val.

Programos vedėjas **Algis Zaparackas**
Bendradarbiai:
Ant. Zaparackas, Algis Lapšys, Edv. Skiotys

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekvieną sekm. 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas **A.Dragūnevičius**
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Longinas Kapeckas
273 Victoria Rd., Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo val. girdima kas penkt. iš WEVD stoties New Yorke, nuo 10-11 v.v. 97.9 FM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania" programos kas sekm. nuo 2:05 iki 3:00 val. p.p. iš Seton Hall Universiteto stoties 89.5 FM — banga
Direktorius — dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel.: (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"
Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga
ROMAS KEZYS
917-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Pennsylvania
Pittsburgh, PA — WPIT—730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
PROGRAMOS VEDĖJAI:
Povilas ir Gertrude Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LEISKIT Į TĖVYNĘ"
Lithuanian Broadcasting SPA
Girdima sekmadieniais 7:00-7:30 val. ryte iš KXOW radijo stoties, 1420 AM banga.
vedėja ir pranešėja
Salomėja Šmaižienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71913
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, NEW YORK

DAINOS AIDAS
Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto stotis WZZI-FM 91.5 mc

IŠLAIKO LIETUVIŲ RADIJO KLUBAS

Klubo valdyba: **Al Gečas,** pirm., **R. Kiršteinas,** vicepirm., **J. Krokytė,** sekr., **Rūta Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė, narė**
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda

"LIETUVOS PRISIMINIMAI"

Sekmadieniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto
WWCO — 1240 AM

Vedėjas: **ANTANAS PALIULIS**

33 Chipman St., Waterbury, CT 06708
tel.: (203) 756-1874

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.
CFMB stotis — Banga 1410

Programos vedėjas **L. Stankevičius**
1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q., Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
Sekmadieniais 1:30 iki 2:00 val. po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 100.7 FM
Programos vedėja:
Violeta Simanavičiūtė-Laurinavičienė
51 Patricia Di., Toronto, Ont. M4C 5K2, Can.
Telefonas:(416) 690-3416

ROMA, ITALIJA

ROMOS RADIJAS
Transliuojamas kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas; **Dr. J. Gailius**
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIJA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: **Kun. V. Kaziūnas**

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO

Visiems "Lietuvių Dienų" skaitytojams linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki

Rolandas Giedraitis, D.D.S.
Danutė Giedraitienė, D.M.D.
Alma Vilkas-Stočkienė, D.D.S.

Lietuviai dantistai

3151 Glendale Blvd., Los Angeles, CA 90039
Phone: 660-1205

BRANCH OFFICE:
710 Wilshire Blvd., Suite 505, Santa Monica, CA 90401
Tel.: (213) 395-2231

A N T A N O S K I R I A U S Į S T A I G O J E

Gaunami šie patarnavimai:
APDRAUDIMAS
namų, baldų, atsakomybės (Liability)
NOTARO PATARNAVIMAI
Patvirtinama įvairūs dokumentai ir nuorašai (Notary Public)
PAJAMŲ MOKESČIŲ APSKAIČIAVIMAS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas: (213) 664-2910

MARGIS MATULIONIS

Attorney-at-Law
412 W. Broadway Ave., Suite 204
Glendale, California 91204
(818) 243-6223

MARCELLA AUGUS
PRESIDENT
CROWN ESCROW CORPORATION
2839 Sunset Boulevard, Los Angeles, CA 90026
413-3370

CHRISTOPHER TRAVEL SERVICE
J O N A S P E T R O N I S

2472 Glendale Boulevard, Los Angeles, Ca 90039
(213) 986-9247 (213) 60-6600 Home—(213) 664-0791

A. PEČIULIS
Remodeling and Construction
Sav. ALOYZAS PEČIULIS
814 5th St., #8 Santa Monica, CA 90403
Phone: 394-2242

CALIFORNIA CREDIT UNION
KALIFORNIJOS LIETUVIŲ KREDITO SĄJUNGA
2802 Santa Monica Boulevard
Santa Monica, California 90404
Phone (213) 828-7095

Merry Christmas and a Happy New Year
RICHARD ADAM LYGUTIS
ATTORNEY AT LAW
483 Francisco Street—Suite B
San Francisco, CA 94133
24-Hour Phone—(415) 781-9048

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
3356 Glendale Blvd., Los Angeles, California 90039
Telef.: 661-5276
ATIDARYTAS:
antradieniais ir ketvirtadieniais 6:00-8:00 val. vak.
šeštadieniais 9:00-12:00 val.
Kooperatyvas duoda įvairių rūšių paskolas palankiausiomis išsimokėjimo sąlygomis ir žemiausiais procentais. Nekilnojamu turtu garantuotos paskolos (I ir II morgičius) duodamos iki $100,000.

Linkiu geriausios sėkmės 1986 metais!
INŽ. VYTAUTAS VIDUGIRIS
IR ŠEIMA
27923 San Nicholas Drive, Palos Verdes, CA 90274
Tel.: (213) 377-3192

Linksmų Švenčių ir Laimingų Naujų Metų
SINCE 1955 Phone (213) 661-6222
RUOKIS PAINT CO.
Subdivision of Rokal Chemical Co.
Latex Base Paint for Both Indoors and Outdoors
ALL COLORS
P.O. BOX 27204
Los Angeles, CA 90027
J. & V. RUOKIS
Owners

RŪTA, INC. — INVESTAVIMO BENDROVĖ
2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica, CA 90404
Telefonas: (213) 828-7525
Valdyba: E. Jarašūnas, A. Markevičius, R. Nelsas.

ROQUE and MARK CO., INC.
REALTORS ★ INSURANCE ★ INCOME TAX ★ NOTARY PUBLIC
2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica, Ca 90404
Phone: 828-7525 Res.: 395-0410
ALBINAS MARKEVIČIUS ir bendradarbiai

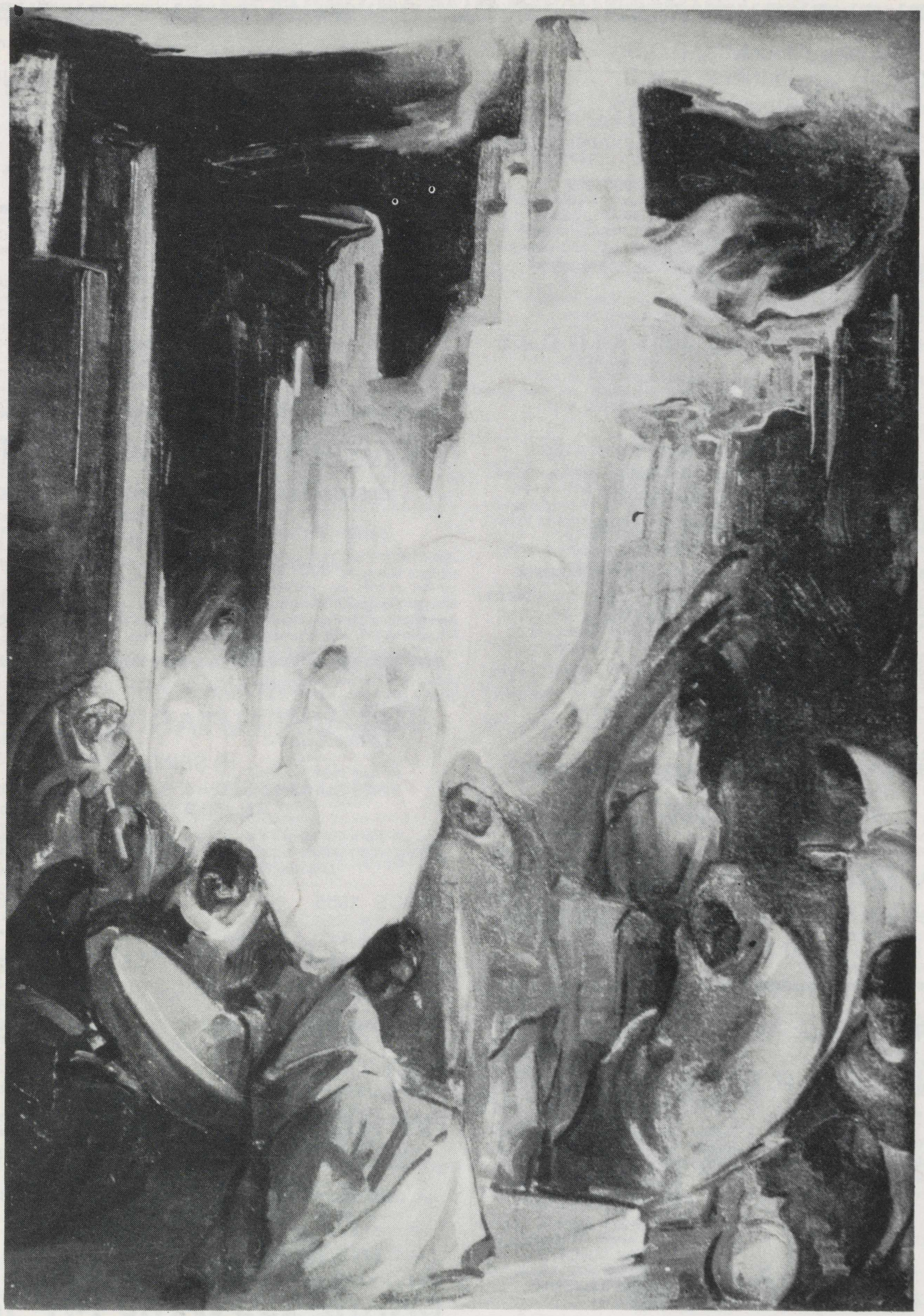

"Rhythm" (Indian festivity in Bolivia)—J. Rimša
Indėnų iškilmės Bolivijoje—J. Rimša